

REPUBLIKA HRVATSKA
AGENCIJA ZA PLAĆANJA U POLJOPRIVREDI,
RIBARSTVU I RURALNOM RAZVOJU
10000 Zagreb, Ul. grada Vukovara 269d
Telefon: 60 02 700, Telefax: 60 02 851

IPARD VODIČ ZA KORISNIKE ZA MJERU 302 ”DIVERSIFIKACIJA I RAZVOJ RURALNIH GOSPODARSKIH AKTIVNOSTI”

Odobrila:

Anica Lucević
Ravnateljica Agencije za plaćanja u
poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Zagreb, rujan 2011.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	4
2. SVRHA I CILJEVI IPARD PROGRAMA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	5
2.1 Opći ciljevi IPARD programa.....	5
2.2 Specifični ciljevi mjere 302 “Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti”..	5
3. RAZINA POTPORA UNUTAR MJERE 302.....	6
4. LISTA PRIHVATLJIVIH IZDATAKA ZA MJERU 302.....	6
4.1 Lista prihvatljivih izdataka ulaganja po sektoru ulaganja.....	7
4.2 Lista dozvoljenih radova u izgradnji/rekonstrukciji.....	11
5. PRIHVATLJIVA ULAGANJA I KRITERIJI ZA DODJELU SREDSTAVA.....	12
5.1 Stručna osposobljenost.....	12
5.2 Opći kriteriji prihvatljivosti definirani IPARD programom.....	12
5.3 Specifični kriteriji prihvatljivosti po pojedinim sektorima ulaganja.....	13
6. POSTUPAK DOBIVANJA SREDSTAVA.....	15
6.1 Prijava na IPARD natječaj i dokumentacija potrebna za prijavu.....	16
6.2 Obrada prijave i rangiranje.....	18
6.3 Ugovaranje.....	19
6.4 Provedba ulaganja.....	19
6.5 Isplata sredstava i potrebna dokumentacija za podnošenje Zahtjeva za isplatu.....	20
6.6 Kontrola na terenu.....	23
6.6.1 Dokumentacija potrebna za kontrolu na terenu za Mjeru 302.....	24
7. PRAVA I OBVEZE KORISNIKA.....	26
7.1 Zadovoljavanje minimalnih standarda vezano uz zaštitu okoliša, javno zdravstvo, dobrobit životinja, zdravlje životinja, zaštitu bilja i sigurnost na radu	26
7.2 Upravljanje dokumentacijom.....	26
7.3 Promjene ulaganja.....	27
7.4 Promjena vlasništva predmeta ulaganja	27
7.5 Označavanje ulaganja unutar IPARD programa.....	28
7.5.1 Ulaganja u izgradnju trajnih građevina.....	28
7.5.2 Ulaganja u rekonstrukciju.....	28
7.5.3 Ulaganja u nabavku opreme.....	29
7.6 Korištenje sredstava iz drugih izvora financiranja.....	29
7.7 Upravljanje stajskim gnojem.....	29
7.8 Sudjelovanje u informativnim upitnicima.....	32
7.9. Dodatne informacije i dokumentacija.....	32
7.10 Prava korisnika.....	32
8. POVRAT SREDSTAVA.....	33
8.1 Crna lista.....	34
9. ZAKLJUČAK.....	34
10. KONTAKTI I KORESPONDENCIJA.....	35

KRATICE

APRRR	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
EK	Europska komisija
EU	Europska unija
HPK	Hrvatska poljoprivredna komora
IA	IPARD Agencija
IPA	Instrument pretpristupne pomoći
IPARD	Instrument pretpristupne pomoći za ruralni razvoj
MPRRR	Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja
MZOPUG	Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva
MZSS	Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi
NN	Narodne novine
OPG	obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
PDV	Porez na dodanu vrijednost
PUR	Projekt ukupnog razvoja
RH	Republika Hrvatska
ROP	Regionalni operativni program
SAPARD	Poseban pretpristupni program za poljoprivredu i ruralni razvoj
UD	Upravna direkcija
URR	Uprava za ruralni razvoj
UG	Uvjetno grlo
ŽR	žiro-račun
ŽRS	Županijska razvojna strategija

1. UVOD

Republici Hrvatskoj je 18. lipnja 2004. službeno dodijeljen status države kandidatkinje za članstvo u Europskoj uniji (EU). Time je Hrvatska napravila jedan od velikih koraka u procesu realizacije strateškog cilja, stjecanja punopravnog članstva u EU. Sa statusom države kandidatkinje za članstvo u EU, Hrvatskoj su se otvorile nove mogućnosti, a time i nove obveze, između ostalog, mogućnost korištenja pretpristupnih fondova kao pomoći u procesu prilagodbe.

Republika Hrvatska je započela s korištenjem posebnog pretpristupnog programa za poljoprivredu i ruralni razvoj (SAPARD program) nakon što je 29. rujna 2006. Odlukom Europske komisije o prijenosu ovlasti uspostavljena SAPARD Agencija (u sklopu prijašnjeg Ravnateljstva za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi). SAPARD program se u Hrvatskoj provodio do kraja 2009. godine, nakon čega ga je zamijenio IPARD program.

IPARD je sastavni dio Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA), njegova 5. komponenta - ruralni razvoj, a predstavlja strategiju koja će se baviti specifičnim nedostacima u ruralnim područjima Hrvatske prepoznatim u analizi poljoprivrednog i ruralnog sektora. Funkciju Upravne direkcije IPARD programa za Republiku Hrvatsku obavlja Uprava za ruralni razvoj Upravna direkcija SAPARD/IPARD programa (u daljnjem tekstu: URR) Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (u daljnjem tekstu: MPRRR), dok je za operativnu provedbu IPARD programa zadužena Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (u daljnjem tekstu: APPRRR) u funkciji IPARD Agencije. Financijska sredstva iz IPARD programa osigurana su na osnovi sedmogodišnjeg proračunskog plana EU, za razdoblje od 2007. do 2013. godine.

Kompletan dokument hrvatskog IPARD programa „**IPARD PROGRAM 2007.-2013. PLAN ZA POLJOPRIVREDU I RURALNI RAZVOJ**” nalazi se na službenoj internetskoj stranici Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (www.mps.hr) i Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (www.apprrr.hr).

Glavni zakonodavni dokument o provedbi Mjere 302 IPARD programa u Hrvatskoj koji definira kako se ova Mjera provodi, propisujući prava, obveze i propise koji su pravno obvezujući i za korisnike i provedbenu strukturu IPARD-a (IPARD Agencija) je **Pravilnik o provedbi Mjere 302 „Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti“ unutar IPARD programa** (u daljnjem tekstu: Pravilnik), i također se nalazi na službenoj internetskoj stranici Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (u daljnjem tekstu: MPRRR) i Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (www.apprrr.hr).

U ovom Vodiču za korisnike objašnjeni su ciljevi i namjena programa, način korištenja sredstava, korisnici programa, uvjeti za dobivanje sredstava, financiranje projekata, izvještavanje, kontrola, postupci i potrebna dokumentacija za provedbu Mjere 302 **“Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti”**.

2. SVRHA I CILJEVI IPARD PROGRAMA U REPUBLICI HRVATSKOJ

2.1 Opći ciljevi IPARD programa

Prioritetni cilj IPARD programa je doprinos održivom i socijalno skladnom procesu ruralnog razvoja u skladu s međunarodnom ekološkom praksom kroz razvijanje ruralne ekonomije, povećanje prihoda i omogućavanje i osiguravanje mogućnosti zapošljavanja u ruralnim područjima u svrhu uravnoteženja nejednakosti između pojedinih regija i u usporedbi s urbanim područjima, kao i razvoj osnovne ruralne infrastrukture, također i u ratom pogođenim područjima. Program IPARD se provodi kroz 3 prioritetna područja usmjerena na diversifikaciju gospodarskih aktivnosti, razvoj malog i srednjeg poduzetništva te posebnu skrb za zaštitu okoliša. Za svako prioritetno područje definiran je po jedan specifični cilj koji će se ostvarivati putem odgovarajućih mjera.

Tablica 1: Prioriteti, ciljevi i mjere IPARD programa u RH

PRIORITET	SPECIFIČNI CILJ	MJERA
1. Poboljšanje tržišne učinkovitosti i provedbe standarda Zajednice	Jačanje i poboljšanje poljoprivredne proizvodnje i tržišnog kapaciteta	101 Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Zajednice
		103 Ulaganja u preradu i trženje poljoprivrednih i ribljih proizvoda u svrhu restrukturiranja tih aktivnosti i dostizanja standarda Zajednice
2. Pripreme radnje za provedbu poljoprivredno-okolišnih mjera i lokalnih strategija ruralnog razvoja	Jačanje i poboljšanje kapaciteta provedbe obveznog pilot projekta u poljoprivrednom okolišu i pristup temeljen na LEADER pristupu	201 Radnje za poboljšanje okoliša i krajolika
		202 Priprema i provedba lokalnih strategija ruralnog razvoja
3. Razvoj ruralne ekonomije	Stvaranje boljih životnih uvjeta u ruralnim područjima poboljšanjem ruralne infrastrukture i promicanjem poslovnih aktivnosti	301 Poboljšanje i razvoj ruralne infrastrukture
		302 Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti

2.2 Specifični ciljevi Mjere 302 „Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti“

Mjera 302 „Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti“ predstavlja doprinos pripremi RH za pristup Europskoj uniji, a uključuje sljedeće ciljeve:

- Povećanje prihoda korisnika iz ruralnog stanovništva kroz razvoj i diversifikaciju ruralnih aktivnosti na farmi i/ili izvan nje
- Stvaranje novih mogućnosti zapošljavanja kroz razvoj i diversifikaciju ruralnih aktivnosti na farmi i/ili izvan nje

- Očuvanje postojećih radnih mjesta
- Povećanje opsega usluga za stanovnike ruralnog područja i poboljšanje kvaliteta usluga koje se pružaju
- Poboljšanje socijalne strukture u ruralnim područjima.

3. RAZINA POTPORE UNUTAR MJERE 302

Maksimalna ukupna vrijednost prihvatljivih ulaganja po projektu je 150.000 EUR, osim za ulaganja u obnovljive izvore energije gdje je ograničeno na 675.000 EUR.

Iznos potpore će biti do 50% ukupnog prihvatljivog ulaganja u projekt.

Dozvoljena su maksimalno tri (3) prihvatljiva ulaganja po korisniku unutar trajanja IPARD programa, od kojih samo jedno može biti ulaganje u sektor obnovljivih izvora energije. Prijava za sljedeće ulaganje može se podnijeti tek nakon izvršenog konačnog plaćanja za prethodno ulaganje.

Plaćanje za izvršeno ulaganje bit će jednoobročno, sukladno Ugovoru o dodjeli sredstava iz IPARD programa (u daljnjem tekstu: IPARD Ugovor) koji je korisnik potpisao s Agencijom za plaćanja.

4. LISTA PRIHVATLJIVIH IZDATAKA ZA MJERU 302

Troškovi koji su prihvatljivi za financiranje u okviru IPARD programa odnose se na:

- a) izgradnju ili poboljšanje nepokretne imovine,
- b) kupnju nove mehanizacije i opreme (uključujući računalni softver do tržišne vrijednosti imovine);
- c) opće troškove poput naknada za arhitekta, inženjere i druge savjetodavne naknade, studije izvedivosti, kupnju prava na patente i licence do gornje granice od 12% troškova navedenih u dvije gornje stavke, od kojih su troškovi poslovnog plana prihvatljivi u iznosu do 2%, ali ne preko 2.000 EUR, (izvršiti obračun u kunama prema mjesečnom tečaju Europske komisije (ECB) iskazano na šest (6) decimala u mjesecu u kojem je podnesena prijava). Internetska adresa na kojoj se može dobiti uvid u navedeni tečaj je: <http://ec.europa.eu/budget/inforeuro/>
- d) vrijednost prihvatljivih izdataka utvrđuje se bez PDV-a.
- e) Nabavljena roba, radovi i usluge moraju potjecati iz zemalja EU-a, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije, Kosova, Crne Gore, Makedonije, Turske, Albanije, Alžira, Armenije, Azerbejdžana, Bjelorusije, Egipta, Gruzije, Izraela, Jordana, Libanona, Libije, Moldove, Maroka, Palestinske Samouprave Zapadne obale i Pojasa Gaze, Ruske Federacije, Sirije, Tunisa, Ukrajine te Norveške, Lihtenštajna i Islanda.
- f) sva oprema nakon nabave mora biti vođena u popisu dugotrajne imovine.

Lista prikazana u donjoj tablici (potpoglavlja 4.1 i 4.2) određuje prihvatljiva ulaganja koja će se razmatrati u periodu odobravanja projekta i kod provjere izdataka Zahtjeva za isplatu mjere 302.

Tablica u potpoglavlju 4.2 određuje grupe prihvatljivih radova vezano uz izgradnju i rekonstrukciju, koji moraju biti jasno definirani u obrascu I-OOP-15.4 prilikom podnošenja prijave.

Općenito, prihvatljivi izdaci odnose se na sljedeće stavke:

A) Izgradnja/rekonstrukcija – uključuje:

- Troškove nabave gotovih komponenti i dijelova (troškove kupnje i transporta) i njihovu instalaciju i
- Troškove izvođenja radova (materijal, transport i radove).

B) Oprema – uključuje:

- Troškove kupnje, transporta i instalacije.

4.1 Lista dozvoljenih ulaganja po sektorima

LISTA DOZVOLJENIH ULAGANJA ZA MJERU 302	
Šifra izdatka	Naziv prihvatljivog izdatka
302.1.	RURALNI TURIZAM
302.1.A.	Izgradnja
302.1.A.1.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija apartmana i/ili soba
302.1.A.2.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata za sportsku rekreaciju (vanjski i unutarnji sportski tereni)
302.1.A.3.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija plivačkih bazena
302.1.A.4.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata za jahanje i držanje konja
302.1.A.5.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata za slatkovodni sportski ribolov
302.1.A.6.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija prodajnih prostora unutar vinarije/prostora za kušanje vina
302.1.A.7.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija kampova
302.1.A.8.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija prostora za pripremu i/ili usluživanje hrane i pića
302.1.A.9.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata za držanje životinja u turističke svrhe
302.1.A.10.	Označavanje staza i putova (vinske ceste, jahačke staze i biciklističke staze)
302.1.A.11.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija starih tradicionalnih kuća i gospodarskih zgrada u skladu s izvornom tradicionalnom arhitekturom
302.1.A.12.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija sanitarnih čvorova
302.1.A.13.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija sanitarnih čvorova i pristupa za osobe s invaliditetom
302.1.A.14.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija parkirališta
302.1.B.	Oprema
302.1.B.1.	Oprema za apartmane i sobe – namještaj, TV oprema, satelitski prijemnici, radio, audio oprema (isključujući posteljinu, ručnike i ukrasne predmete)
302.1.B.2.	Oprema za vanjske i unutarnje sportske terene
302.1.B.3.	Opremanje prostorija za pripremanje i/ili usluživanje hrane i pića (isključujući pribor za jelo)
302.1.B.4.	Jahačka oprema
302.1.B.5.	Hranilice i pojilice za životinje
302.1.B.6.	Platforme za ribolov

302.1.B.7.	Brodice za ribolov
302.1.B.8.	Oprema za kampove
302.1.B.9.	Biciklistička oprema
302.1.B.10.	Računalna oprema uključujući software za administraciju ruralnog turizma, ugostiteljske kapacitete, spajanje na internet, elektronski sustav rezervacija
302.1.B.11.	Oprema za opskrbu vodom i električnom energijom, grijanje, ventilacijski sustav, kanalizaciju i klimatizaciju
302.1.B.12.	Oprema kojom se omogućava pristup invalidima u vanjske i unutarnje prostore (dizala i liftovi) i posebna sanitarna oprema
302.1.B.13.	Sanitarna oprema
302.2.	TRADICIJSKI OBRTI
302.2.A.	Izgradnja
302.2.A.1.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata koji se bave tradicijskim obrtima
302.2.A.2.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata za pakiranje i trženje proizvoda
302.2.B.	Oprema
302.2.B.1.	Oprema i alat za bačvara
302.2.B.2.	Oprema i alat za kovača (bakar)
302.2.B.3.	Oprema i alat za četkara
302.2.B.4.	Oprema i alat za dimnjačara
302.2.B.5.	Oprema i alat za kišobranara
302.2.B.6.	Oprema i alat za kitničara
302.2.B.7.	Oprema i alat za klobučara
302.2.B.8.	Oprema i alat za knjigovežu
302.2.B.9.	Oprema i alat za izrađivača košara, te konstrukcija od sijena i šibe
302.2.B.10.	Oprema i alat za kovača
302.2.B.11.	Oprema i alat za krovopokrivača
302.2.B.12.	Oprema i alat za krznara
302.2.B.13.	Oprema i alat za lončara
302.2.B.14.	Oprema i alat za mlinara
302.2.B.15.	Oprema i alat za pečara (konstrukcija i slaganje keramičkih peći)
302.2.B.16.	Oprema i alat za pismoslikara
302.2.B.17.	Oprema i alat za postolara (ručna izrada cipela i popravci)
302.2.B.18.	Oprema i alat za remenara
302.2.B.19.	Oprema i alat za popravak i ručnu izradu namještaja
302.2.B.20.	Oprema i alat za staklara
302.2.B.21.	Oprema i alat za svjećara, medičara i licitara
302.2.B.22.	Oprema i alat za stolara
302.2.B.23.	Oprema i alat za tokara
302.2.B.24.	Oprema i alat za tkalca
302.2.B.25.	Oprema i alat za urara
302.2.B.26.	Oprema i alat za užara
302.2.B.27.	Oprema i alat za vlasuljara
302.2.B.28.	Oprema i alat za proizvodnju suvenira na tradicionalni način
302.2.B.29.	Oprema za pakiranje, etiketiranje i trženje proizvoda
302.2.B.30.	Oprema za opskrbu vodom i električnom energijom, grijanje, ventilacijski sustav, te kanalizaciju
302.3.	IZRAVNA PRODAJA
302.3.A.	Izgradnja
302.3.A.1.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija prostora za izravnu prodaju na poljoprivrednom gospodarstvu
302.3.A.2.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija prostora za skladištenje proizvoda
302.3.B.	Oprema

302.3.B.1.	Oprema za izravnu prodaju i prodajna mjesta
302.3.B.2.	Računalna oprema uključujući software
302.3.B.3.	Klupe i/ili štandovi za izravnu prodaju
302.3.B.4.	Oprema za pakiranje i etiketiranje proizvoda
302.4.	SLATKOVODNO RIBARSTVO
302.4.A.	Izgradnja
302.4.A.1.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija mrijestilišta riba, objekata za uzgoj riba i objekata za zatvoreni uzgoj
302.4.A.2.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija brana, hidro-objekata i objekata za pročišćavanje voda
302.4.A.3.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata za obradu otpadnih voda
302.4.A.4.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata za skladištenje ribljih proizvoda i hrane za životinje (akvakultura)
302.4.B.	Oprema
302.4.B.1.	Oprema za mrijestilišta, proizvodnju, hranjenje, uključujući opskrbu vodom
302.4.B.2.	Strojevi za preradu hrane za ribe (akvakultura) – uključujući postavljanje
302.4.B.3.	Oprema za pročišćavanje vode koju ispuštaju proizvodni objekti
302.4.B.4.	Oprema za praćenje kvalitete vode i zdravlja riba, te kvalitete ribljih proizvoda
302.4.B.5.	Računalna oprema uključujući software za praćenje proizvodnog procesa
302.4.B.6.	Oprema za proizvodnju leda
302.4.B.7.	Čamci
302.5.	PROIZVODNJA GLJIVA
302.5.A.	Izgradnja
302.5.A.1	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata za uzgoj gljiva i objekata za proizvodnju komposta za gljive
302.5.A.2	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata za postavljanje opreme za prihvatanje, obradu, skladištenje, pakiranje, etiketiranje proizvoda od gljiva, uključujući pomoćne objekte
302.5.B.	Oprema
302.5.B.1.	Oprema za opskrbu vodom i električnom energijom, grijanje, ventilaciju, isparavanje i kanalizaciju
302.5.B.2.	Oprema za branje gljiva
302.5.B.3.	Oprema za prihvatanje (branje, pranje, sortiranje, razvrstavanje) gljiva
302.5.B.4.	Oprema za pakiranje i etiketiranje
302.5.B.5.	Oprema za uzgoj gljiva i proizvodnju komposta za gljive (nabava komposta i micelija je isključena)
302.5.B.6.	Oprema za skladištenje (police, metalne konstrukcije, drvene palete)
302.5.B.7.	Računalna oprema i računalni software za kontrolu grijanja, ventilacije, branja, pranja, sortiranja, razvrstavanja, pakiranja, etiketiranja
302.6.	OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE
302.6.A.	Izgradnja
302.6.A.1	Izgradnja i/ili rekonstrukcija bioplinskih energetskih postrojenja (bioplin proizveden iz poljoprivredne proizvodnje na poljoprivrednom gospodarstvu)
302.6.B.	Oprema
302.6.B.1	Oprema za bioplinska energetska postrojenja
302.7.	USLUGE
302.7.A.	Izgradnja
302.7.A.1.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata za popravak strojeva poljoprivredne i šumarske mehanizacije
302.7.A.2.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata IT centara za lakše korištenje računala i pristup Internetu u ruralnim područjima

302.7.A.3.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija dječjih vrtića
302.7.A.4.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija dječjih igraonica
302.7.A.5.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija sportskih i rekreacijskih centara za mlade i odrasle
302.7.B.	Oprema
302.7.B.1.	Oprema objekata za popravak strojeva za poljoprivrednu i šumarsku mehanizaciju
302.7.B.2.	Nepokretna i pokretna oprema za dijagnostiku i popravak poljoprivredne i šumarske mehanizacije
302.7.B.3.	Oprema (ulaganje u hardware i software) za IT centre
302.7.B.4.	Oprema i instalacije objekata u kojima borave djeca (nabava s postavljanjem nepokretne opreme)
302.7.B.5.	Oprema za dječja igrališta (nabava s postavljanjem nepokretne opreme)
302.7.B.6.	Oprema sportskih i rekreacijskih centara za mlade i odrasle
302.8.	PRERADA NA POLJOPRIVREDNIM GOSPODARSTVIMA
302.8.A.	Izgradnja
302.8.A.1.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija prostora za preradu
302.8.A.2.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija prostora za odgovarajuće prikupljanje/skladištenje mlijeka
302.8.A.3.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija prostora za dozrijevanje, fermentaciju, sušenje i ostale postupke koji zahtijevaju posebne mikroklimatske uvjete za vrijeme proizvodnje
302.8.A.4.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija prostora za skladištenje materijala za pakiranje
302.8.A.5.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija pogona za pakiranje
302.8.A.6.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata za odvojeno skladištenje pakiranih proizvoda
302.8.A.7.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata za odvojeno skladištenje opreme i sredstava za čišćenje, pranje i dezinfekciju
302.8.A.8.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija garderoba i sanitarnog čvora za osoblje
302.8.A.9.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija pogona za dimljenje i/ili dozrijevanje ili druge postupke koji zahtijevaju posebne mikroklimatske uvjete za vrijeme proizvodnje
302.8.A.10.	Izgradnja i/ili rekonstrukcija prostorija i/ili rashladnih komora za gotove proizvode
302.8.B.	Oprema
302.8.B.1.	Oprema za preradu mlijeka
302.8.B.2.	Oprema za preradu mesa
302.8.B.3.	Oprema za prikupljanje/skladištenje mlijeka
302.8.B.4.	Oprema za odvojeno prikupljanje i skladištenje nusproizvoda životinjskog podrijetla koji ne služe za prehranu ljudi
302.8.B.5.	Rashladne komore ili hladnjaci prikladne veličine i kapaciteta za prihvat, hlađenje i skladištenje mesa
302.8.B.6.	Oprema za držanje proizvodnog materijala, začina i drugih aditiva potrebnih za vrijeme proizvodnje
302.8.B.7.	Oprema za pakiranje i etiketiranje proizvoda
302.8.B.8.	Oprema za skladištenje gotovih proizvoda
302.8.B.9.	Oprema za ventilacijski sustav
302.8.B.10.	Oprema za pranje i/ili sušenje
302.8.B.11.	Oprema i strojevi za preradu i pakiranje voća i povrća
302.8.B.12.	Oprema za pasterizaciju/sterilizaciju
302.8.B.13.	Oprema za hlađenje i smrzavanje
302.8.B.14.	Oprema za umjetno prozračivanje i klimatizaciju objekata za preradu i skladištenje
302.8.B.15.	Oprema i strojevi za obradu otpada i otpadnih voda
302.8.B.16.	Oprema i strojevi za sustave grijanja
302.8.B.17.	Specijalizirani računalni hardware i software za gore navedene aktivnosti

302.9	<i>Opći troškovi</i>
302.9.1	Opći troškovi vezani za projekt poput naknada za arhitekta, inženjere i druge savjetodavne naknade
302.9.2	Studije izvedivosti i druge studije vezane za projekt
302.9.3	Patenti i licence
302.9.4	Investicijska studija /poslovni plan

4.2 Lista dozvoljenih radova u izgradnji/rekonstrukciji

1	Rušenje i demontaža
2	Pripremni radovi
3	Zemljani radovi
4	Betonski radovi
5	Armirano betonski radovi
6	Gotove konstrukcije i elementi
7	Armirački radovi
8	Tesarski radovi
9	Zidarski radovi
10	Građevinski radovi
11	Izolacijski radovi
12	Krovopokrivački radovi
13	Limarski radovi
14	Stolarski radovi
15	Bravarski radovi
16	Staklarski radovi
17	Gipskartonski radovi
18	Oblaganje podova
19	Kamenoklesarski radovi
20	Keramičarski radovi
21	Podopolagački radovi
22	Ličilački radovi
23	Oblaganje drvenim, kamenim ili umjetnim pločama
24	Završni montažni radovi
25	Elektorinstalaterski radovi
26	Vodoinstalaterski i kanalizacijski radovi
27	Plinoinstalaterski radovi
28	Instalacije centralnog grijanja
29	Uređivanje terena
30	Izgradnja cestovnih putova
31	Nosivi i pregradni zidovi
32	Asfaltiranje

5. PRIHVATLJIVA ULAGANJA I KRITERIJI ZA DODJELU SREDSTAVA

5.1 Stručna osposobljenost

Tko može podnijeti zahtjev za potporu, tj. postati korisnik mjere 302 iz IPARD programa:

Korisnici sredstava IPARD programa (u daljnjem tekstu: korisnici) za ulaganja unutar Mjere 302 su fizičke i pravne osobe, u rangu mikro poduzeća, u sustavu PDV-a (Prilog III Pravilnika) 100% u privatnom ili do 25% u državnom, odnosno u vlasništvu jedinica lokalne i/ili regionalne (područne) samouprave ili Grada Zagreba.

Korisnik treba biti registriran u skladu s nacionalnim zakonodavstvom:

- a) na početku ulaganja, ako takvu djelatnost obavlja u trenutku podnošenja prijave na Natječaj.
- b) na kraju ulaganja, ako takvu djelatnost ne obavlja u trenutku podnošenja prijave na Natječaj.

5.2 Opći kriteriji prihvatljivosti definirani IPARD programom

1.	Ulaganje treba zadovoljavati standarde Zajednice na kraju realizacije ulaganja.
2.	Ulaganje mora biti u skladu s odgovarajućim nacionalnim minimalnim standardima koji se odnose na zaštitu okoliša, javno zdravstvo (zdravstvena ispravnost hrane i kakvoća hrane), zdravlje životinja i bilja, dobrobit životinja i sigurnost na radu u vrijeme kad je donesena Odluka o dodjeli sredstava iz IPARD programa (Prilog VI). U slučaju kada su odgovarajući nacionalni standardi utemeljeni na standardima Zajednice uvedeni u vrijeme kad je zaprimljena prijava, potpora se može odobriti bez obzira na neispunjavanje tih standarda, pod uvjetom da ulaganje zadovolji nove standarde do kraja realizacije ulaganja.
3.	Korisnik treba dokazati u poslovnom planu ekonomsku održivost podnositelja i projekta na kraju realizacije. Poslovni plan treba biti načinjen u skladu sa standardnim zahtjevima banaka: za ulaganja do 27.000 EUR u pojednostavljenom obliku, a za ulaganja koja prelaze 27.000 EUR potpuni poslovni plan. Ukoliko podnositelj posjeduje poslovni plan/investicijsku studiju ili neki drugi dokument odgovarajućih sadržaja koji je izrađen za potrebe banke u svrhu odobravanja kredita, a služi za ocjenu ekonomske održivosti ulaganja koje je osnova za dobivanje sredstava iz Mjere 302 IPARD programa, te ako isti dokument, pored ostalog, sadrži podatke sukladno obrascima I-OEA-25.1.(za ulaganja do 27.000 EUR) ili I-OEA-25.2 (za ulaganja preko 27.000 EUR), bez obzira na poredak, takav dokument može biti prihvatljiv. Ukoliko navedeni dokument ne sadrži sve podatke u skladu s obrascima I-OEA-25.1./I-OEA-25.2., podaci i tablice koje nedostaju mogu se priložiti postojećem dokumentu. Ukoliko će za izračun ekonomske održivosti projekta biti potrebni dodatni podaci, podnositelj će dobiti Zahtjev za obrazloženje i/ili ispravak sa specifikacijom podataka koje treba dostaviti.
4.	U trenutku prijave podnositelj mora imati podmirene obveze prema Državnom proračunu.
5.	Ako je na nekom području uspostavljena i odobrena lokalna akcijska grupa (LAG), te je Ministarstvo odobrilo njihovu lokalnu razvojnu strategiju, ulaganje treba biti u skladu s prioritetima tih strategija.
6.	Ulaganja koja se sufinanciraju u okviru Komponente III IPA-e neće se financirati u okviru ove mjere.

5.3. Specifični kriteriji prihvatljivosti po pojedinim sektorima ulaganja

1. RURALNI TURIZAM
<i>DOZVOLJENA ULAGANJA</i>
Ulaganja u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za pružanje turističkih i/ili ugostiteljskih usluga, uključujući objekte za uzgoj životinja kao dio turističke ponude, objekte za rekreaciju, turističke kampove, objekte na otvorenom (za jahanje, sportski ribolov na kopnenim vodama, biciklizam, tematski putevi), rekonstrukciju i/ili opremanje objekata tradicijske arhitekture (tradicijske stambene i gospodarske objekte) i ostala ulaganja kako je navedeno u Prilogu IV F Pravilnika o provedbi mjere 302 „Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti“ unutar IPARD programa.
<i>SPECIFIČNI KRITERIJI ZA SEKTOR RURALNOG TURIZMA</i>
Korisnik mora biti registriran u skladu s propisima koji uređuju područja ugostiteljstva i/ili pružanja usluga u turizmu za djelatnost koju obavlja (Zakon o pružanju usluga u turizmu NN 68/07, NN 88/10, Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti NN 138/06, NN 152/08, NN 43/09, NN 88/10).
Ulaganja su prihvatljiva samo u područjima gdje su prihvaćeni Projekti ukupnog razvoja (PUR) i/ili Regionalni operativni program (ROP) i/ili Županijske razvojne strategije (ŽRS) koji navode ruralni turizam kao prioritetni razvojni sektor, a sama ulaganja moraju biti u skladu s odredbama navedenih dokumenata.
Ulaganja su prihvatljiva samo u naseljima klasificiranim u kategoriji „D“ i ostalim neklasificiranim mjestima u skladu sa Pravilnikom o proglašavanju turističkih općina i gradova i o razvrstavanju naselja u turističke razrede (NN 122/09, NN 9/10 - ispravak, NN 61/10, NN 82/10, NN 36/11, NN 89/11).
Dozvoljeno je ulaganje u objekte s najviše 40 spavaćih mjesta po korisniku na kraju ulaganja.
Dozvoljeno je ulaganje u „brodice/čamce“ za sportski ribolov dužine od 2,5 do 5 metara, snage 5 kW.
2. SEKTOR TRADICIJSKIH OBRTA
<i>DOZVOLJENA ULAGANJA</i>
Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za uspostavljanje tradicijskih obrta, uključujući objekte za pakiranje i trženje proizvoda tradicijskih obrta i ostala ulaganja kako je navedeno u Prilogu IV F Pravilnika.
<i>SPECIFIČNI KRITERIJI ZA SEKTOR TRADICIJSKIH OBRTA</i>
Korisnik treba biti registriran u skladu s odredbama Zakona o obrtu (NN 77/93, NN 90/96, NN 102/98, NN 64/01, NN 71/01, NN 49/03 (pročišćeni tekst), NN 68/07, NN 79/07-ispravak) kao obrt i kao tradicijski obrt u skladu s odredbama Pravilnika o tradicijskim, odnosno umjetničkim obrtima (NN 112/07), a tradicijski obrti navedeni su u Prilogu XIII Pravilnika.
Ulaganja su prihvatljiva samo u područjima u kojima su prihvaćeni Program ukupnog razvoja (PUR) i/ili Regionalni operativni program (ROP) i/ili Županijska razvojna strategija (ŽRS) koji navode tradicijske obrte kao prioritetni razvojni sektor, a sama ulaganja moraju biti u skladu s odredbama navedenih dokumenata.
3. SEKTOR IZRAVNE PRODAJE
<i>DOZVOLJENA ULAGANJA</i>
Ulaganja u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za izravnu prodaju proizvoda na poljoprivrednom gospodarstvu (vlastitih proizvoda i proizvoda udruge/zadruga proizvođača u kojima gospodarstvo pripada kao član).
<i>SPECIFIČNI KRITERIJI ZA SEKTOR IZRAVNE PRODAJE</i>
Korisnik treba biti upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava i poslovati u skladu s odredbama Zakona o trgovini (NN 87/08, 116/08).
4. SEKTOR SLATKOVODNOG RIBARSTVA
<i>DOZVOLJENA ULAGANJA</i>
Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje kapaciteta za uzgoj slatkovodne ribe.
<i>SPECIFIČNI KRITERIJI ZA SEKTOR SLATKOVODNOG RIBARSTVA</i>
Korisnik treba biti ovlaštenik Povlastice za akvakulturu pri Ministarstvu poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja.
Korisnik treba biti registriran prema odredbama Zakona o hrani (NN 46/07 i NN 55/11) i Zakona o veterinarstvu (NN 41/07 i 55/11)

Maksimalni dozvoljeni kapacitet proizvodnje treba biti u skladu s Prilogom XV Pravilnika.
5. SEKTOR USLUGA
<i>DOZVOLJENA ULAGANJA</i>
Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje kapaciteta za pružanje nepoljoprivrednih usluga u ruralnim područjima: IT centara, radionica za popravak poljoprivrednih i šumarskih strojeva, dječjih vrtića, igraonica za djecu, sportsko-rekreativnih centara za mlade i odrasle.
<i>SPECIFIČNI KRITERIJI ZA SEKTOR USLUGA</i>
Dozvoljena su ulaganja u naselja koja imaju do 10 000 stanovnika (u Prilogu XVI Pravilnika nalazi se popis naselja iznad 10 000 stanovnika u kojima ulaganje nije dozvoljeno).
6. SEKTOR PRERADE NAPOLJOPRIVREDNIM GOSPODARSTVIMA
<i>DOZVOLJENA ULAGANJA</i>
Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za preradu, skladištenje i pakiranje proizvoda (od mlijeka, mesa, voća i povrća) na poljoprivrednom gospodarstvu.
<i>SPECIFIČNI KRITERIJI ZA SEKTOR POGONA ZA PRERADU NA FARMAMA</i>
Korisnik treba biti upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.
Za preradu mlijeka i mesa korisnik treba biti odobren u skladu s odredbama Pravilnika o vođenju upisnika registriranih i odobrenih objekata te o postupcima registriranja i odobravanja objekata u poslovanju s hranom (NN 125/08, NN 55/09, NN 130/10) i odredbama Pravilnika o posebnim uvjetima za objekte u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla koji se odobravaju pod posebnim uvjetima (NN 15/10, NN 133/10).
Za preradu voća i povrća korisnik treba biti upisan u Upisnik registriranih objekata koji vodi Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi.
7. SEKTOR PROIZVODNJE GLJIVA
<i>DOZVOLJENA ULAGANJA</i>
Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje kapaciteta za uzgoj i pakiranje gljiva.
<i>SPECIFIČNI KRITERIJI ZA SEKTOR PROIZVODNJE GLJIVA</i>
Korisnik treba biti upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.
Ulaganje je dozvoljeno za maksimalni kapacitet do 2.000 m ² podne površine objekta.
8. SEKTOR OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE
<i>DOZVOLJENA ULAGANJA</i>
Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje elektrana i kogeneracijskih postrojenja na bioplin na poljoprivrednom gospodarstvu.
<i>SPECIFIČNI KRITERIJI ZA SEKTOR OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE</i>
Korisnik treba biti upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.

6. POSTUPAK DOBIVANJA SREDSTAVA

Proces dobivanja IPARD sredstava odvija se u nekoliko faza. Neke od tih faza obavlja sam podnositelj prijave, neke zaposlenici APPRRR unutar pojedinih odjela odnosno na terenu, a neki se odvijaju u uskoj suradnji korisnika sredstava i zaposlenika APPRRR.

6.1 Prijava na IPARD natječaj i dokumentacija potrebna za prijavu

Sredstva IPARD programa dodjeljuju se putem javnog natječaja kojeg raspisuje APPRRR, a objavljuje se u „Narodnim novinama“ i na internetskoj stranici MPRRR-a (www.mps.hr) i APPRRR-a (www.apprrr). Za prijavu na natječaj podnositelj ispunjava zadane obrasce i prilaže odgovarajuću dokumentaciju. Obrasci za prijavu objavljeni su u Pravilniku, a dostupni su i na internetskoj stranici Ministarstva i Agencije u vrijeme raspisivanja natječaja.

Obrti i pravne osobe dužne su, u roku najkasnije mjesec dana prije zatvaranja natječaja za dodjelu sredstava iz IPARD programa, Agenciji za plaćanja podnijeti zahtjev za izdavanje izvješća o primjeni nacionalnih propisa iz područja zaštite na radu, koji Agencija za plaćanja prosjeđuje Državnom inspektoratu.

Podnositelj je dužan u roku najkasnije mjesec dana prije zatvaranja natječaja za dodjelu sredstava iz IPARD programa, Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva podnijeti zahtjev sa priloženim Elaboratom zaštite okoliša za dodjelu sredstava iz IPARD programa, Mjera 302, propisanog sadržaja. Elaborat zaštite okoliša izrađuju pravne osobe, koje imaju suglasnost Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva za izradu elaborata. Zahtjev se podnosi u svrhu ishođenja Potvrde o usklađenosti poljoprivrednog gospodarstva s minimalnim nacionalnim standardima i usklađenosti ulaganja s EU standardima koju podnositelj prilaže uz prijavu, zajedno sa ostalom propisanom dokumentacijom.

Prije podnošenja prijave za dodjelu sredstava iz IPARD programa APPRRR-u podnositelj prijave provodi poziv na natječaj u cilju prikupljanja ponuda za svaku pojedinačnu nabavku roba, usluga i radova slijedeći postupak opisan u Pravilniku, članak 23, stavak 6-15. Prikupljene ponude prilažu se prijavi na IPARD natječaj. Prilikom provođenja poziva na natječaj/prikupljanja ponuda, podnositelj prijave treba se koristiti zadanim obrascem I-OOP-7 Poziv na natječaj.

Prijava na IPARD natječaj sastoji se od prijavnog obrasca za odgovarajuću mjeru i dokumenata koji se uz njega prilažu, a sve zajedno naziva se „Prijavni dosje“.

Dokumenti koji se prilažu uz prijavni obrazac slažu se prema redosljedu navedenom u samom prijavnom obrascu te u tablici 2. *Popis dokumenata koji se prilažu prijavi za Mjeru 302*, radi lakše obrade u APPRRR-u. Spomenuta tablica može poslužiti kao svojevrsna kontrolna lista u kojoj korisnik označava dokumente koje je priložio kako bi bio siguran da su svi dokumenti koji sačinjavaju prijavu poredani prema zadanom redosljedu.

Također, u svrhu lakše obrade prijave, korisnik treba numerirati stranice obrasca za prijavu zajedno sa svim priloženim dokumentima (prijavni dosje) (npr.: 1/134, 2/134, 3/134 itd.).

Prijavni dosje šalje se u dva primjerka (original i preslika originalnog prijavnog dosjea) preporučenom pošiljkom s povratnicom, na kojoj je vidljiv točan datum i vrijeme (sat, minuta i sekunda) slanja, na sljedeću adresu:

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Ulica grada Vukovara 269d, 10000 Zagreb

(IPARD prijava)

Tablica 2. Popis dokumenata koji se prilažu prijavi¹ za Mjeru 302

MJERA 302-DIVERSIFIKACIJA I RAZVOJ RURALNIH GODPODARSKIH AKTIVNOSTI		Staviti "X" u odgovarajuću kućicu
	Odnosi se na sve podnositelje	
I.	CJENOVNE PONUDE	
a.	Tablica za usporedbu cjenovnih ponuda (obrazac I-OOP-8) za svako pojedino ulaganje. <i>Dolje navedeni dokumenti (dokumenti od reda b. do reda f.) moraju biti priloženi prema navedenom redoslijedu uz svaki obrazac I-OOP-8 koji se na njih odnosi.</i>	
b.	Poziv na podnošenje ponude (obrazac I-OOP-7) za svaku priloženu ponudu, ovjeren od ponuditelja	
c.	Jedna ponuda za svako pojedino ulaganje manje od 10.000 EUR (u fizičkom obliku i na CD-u isključivo u MS Office Excel formatu) Pojašnjenje: Ponude za opće troškove ne moraju biti u MS Office Excel formatu	
d.	Tri ponude za svako pojedino ulaganje veće od 10.000 EUR (u fizičkom obliku i na CD-u isključivo u MS Office Excel formatu) Pojašnjenje: Ponude za opće troškove ne moraju biti u MS Office Excel formatu	
e.	Izjava/Deklaracija/Potvrda o podrijetlu izdana od ponuditelja radova/ roba/ usluga, za svaku priloženu ponudu Pojašnjenje: Podnositelj može priložiti dokument koji je preslikan, skeniran, zaprimljen faxom ili e-mail-om.	
f.	Procjena troškova, izdana i ovjerena od ovlaštenog projektanta	
g.	Lista izdataka (obrazac I-OOP-15.4), potpisana i ovjerena od podnositelja i ispunjena sukladno odabranim ponudama (u fizičkom obliku i na CD-u, oba u MS Office Excel formatu)	
II.	INVESTICIJSKA STUDIJA/POSLOVNI PLAN	
a.	Investicijska studija/ Poslovni plan za ulaganje do 27.000 EUR (obrazac I-OEA-25.1)	
b.	Investicijska studija/ Poslovni plan za ulaganje iznad 27.000 EUR (obrazac I-OEA-25.2)	
c.	Investicijska studija/ Poslovni plan izrađen za potrebe banke Pojašnjenje: Ukoliko podnositelj već posjeduje Investicijsku studiju/ Poslovni plan izrađen za potrebe banke, takva Investicijska studija/ Poslovni plan je prihvatljiv	
III.	DOKUMENTI POTREBNI ZA FINANCIJSKU ANALIZU PODNOSITELJA	
1.	Odnosi se na trgovačko društvo/ poljoprivrednu zadrugu/ obrt/ fizičku osobu obveznike poreza na dobit	
ac.	BON-1 obrazac	
be.	Godišnji financijski izvještaj (obrazac GFI) za prethodnu financijsku godinu, ovjeren od FINA-e	
2.	Odnosi se na obrt/ tradicijske obrte/ fizičku osobu obveznike poreza na dohodak	
a.	Obrazac prijave poreza na dohodak za prethodnu financijsku godinu ovjeren od strane Porezne uprave	
b.	Rekapitulacija tražbina i obveza za prethodnu financijsku godinu ovjerena i potpisana od strane podnositelja	
IV.	OSTALI DOKUMENTI	
a.	R- Sm obrazac ovjeren od REGOS- a za mjesec koji je prethodio mjesecu u kojem je podnesena prijava	

¹ Podnositelj zahtjeva treba priložiti ili originalne dokumente ili preslike ovjerene od strane javnog bilježnika. Na zahtjev podnositelja, APPRRR će vratiti originalne dokumente podnositelju zahtjeva

b.	Popis dugotrajne imovine potpisan i ovjeren od strane podnositelja Pojašnjenje: <i>Popis dugotrajne imovine potpisan i ovjeren od podnositelja, osim fizičke osobe koje su ga obvezne samo potpisati</i>	
c.	Izvadak iz Jedinstvenog registra računa poslovnih subjekata izdan od FINA-e, ne stariji od 15 dana na dan podnošenja prijave.	
d.	BON-2/ SOL-2/podaci o solventnosti, ne stariji od 15 dana na dan podnošenja prijave. Pojašnjenje: <i>Podnositelj mora priložiti BON- 2/ SOL- 2 podatke o solventnosti, izdane od svih banaka u kojima podnositelj ima otvoren žiro- račun i koji se nalaze na popisu u Izvatku iz Jedinstvenog registra računa poslovnih subjekata. Žiro-račun podnositelja ne smije biti blokiran:</i> - više od 30 dana u posljednjih 6 mjeseci ili - više od 20 dana kontinuirano od dana kada je žiro- račun otvoren	
e.	Potvrda Porezne uprave da je podnositelj u sustavu PDV-a, ne starija od 30 dana na dan podnošenja prijave	
f.	Potvrda Porezne uprave da podnositelj nema nepodmirenih obveza prema Republici Hrvatskoj u trenutku ishođenja Potvrde , ne starija od 30 dana na dan podnošenja prijave	
g.	Potvrda Trgovačkog suda da podnositelj nije u postupku stečaja, stečajnoj nagodbi ili likvidaciji u trenutku ishođenja Potvrde, ne starija od 30 dana na dan podnošenja prijave (ne odnosi se na fizičke osobe u sustavu PDV-a i obrte)	
h.	Pravomoćna Građevinska dozvola ili odgovarajući dokument izdan od Upravnog odjela lokalne i regionalne samouprave prema Zakonu o prostornom uređenju i gradnji, Zakonu o postupanju i uvjetima gradnje radi poticanja ulaganja i važećem Pravilniku. Pojašnjenje: <i>Odnosi se na ulaganje u izgradnju novih objekata i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje postojećih objekata (uključujući i objekte koji se koriste kao spremišta za opremu-npr. biciklističku opremu, opremu za jahanje, isl.)</i>	
i.	Dijelovi Glavnog projekta (arhitektonski projekt, troškovnik, tehnološki projekt, elektro projekt, strojarski projekt) Pojašnjenje: <i>Dijelovi glavnog projekta moraju biti priloženi kada se radi o ulaganju u:</i> -izgradnju i opremanje objekta (oprema koja se ugrađuje u objekt): <i>arhitektonski projekt, troškovnik, tehnološki projekt, elektro projekt, strojarski projekt</i> -opremanje postojećih objekata (oprema koja se ugrađuje u objekt): <i>tehnološki projekt- dio glavnog projekta ili drugi dokument koji ima istu namjenu izrađen i ovjeren od strane ovlaštene osobe odgovarajuće struke</i> -rekonstrukciju i opremanje objekta (oprema koja se ugrađuje u objekt): <i>arhitektonski projekt, troškovnik, tehnološki projekt, elektro projekt, strojarski projekt</i> <i>U slučaju ulaganja u pokretnu opremu/ opremanje na otvorenom nije potrebno prilagati dijelove glavnog projekta.</i>	
j.	Izvadak iz zemljišne knjige kao dokaz prava vlasništva podnositelja ili prava građenja (list A, B, C), ne stariji od 3 mjeseca na dan podnošenja prijave	
k.	Potvrda o usklađenosti poduzeća s odgovarajućim minimalnim nacionalnim standardima i usklađenosti ulaganja s EU standardima izdana od Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva	
l.	Potvrda o preporuci ulaganja koju izdaje odobreni LAG (ukoliko je LAG uspostavljen)	
m.	Punomoć ovjerena od strane javnog bilježnika, ne starija od 30 dana na dan podnošenja prijave (ukoliko je podnositelj ovlastio opunomoćenika)	
n.	Preslika osobne iskaznice podnositelja (fizička osoba u sustavu PDV-a /nositelj OPG-a/vlasnik obrta/vlasnik trgovačkog društva)	
SEKTOR RURALNOG TURIZMA		
a.	Rješenje o ispunjavanju minimalnih uvjeta za ugostiteljski objekt koje izdaje	

	nadležni ured prema mjestu pružanja usluge	
b.	Rješenje o odobrenju za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu koje izdaje nadležni ured prema mjestu pružanja usluge	
c.	Rješenje o odobrenju za pružanje ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu koje izdaje nadležni ured prema mjestu pružanja usluge	
d.	Rješenje o odobrenju za pružanje turističkih usluga na poljoprivrednom gospodarstvu koje izdaje nadležni ured prema mjestu pružanja usluge Pojašnjenje: Nije potrebno priložiti ukoliko podnositelj ima Rješenje o odobrenju za pružanje ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu koje izdaje nadležni ured prema mjestu pružanja usluge	
e.	Rješenje o odobrenju za pružanje turističkih usluga koje izdaje nadležni ured prema mjestu pružanja usluge	
f.	Dio prihvaćenog PUR-a i/ili ROP-a i/ili ŽRS-a u kojem je ruralni turizam određen kao prioritetni razvojni sektor	
g.	Povlastica za akvakulturu ili Ugovor o dodjeli ribolovnog prava Pojašnjenje: Odnosi se na ulaganje u objekte za slatkovodni sportski ribolov .	
h.	Mišljenje nadležnog Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture Pojašnjenje: Odnosi se na ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje starih tradicionalnih kuća i gospodarskih zgrada u skladu s izvornom tradicionalnom arhitekturom.	
TRADICIJSKI OBRTI		
a.	Uvjerenje o stjecanju statusa tradicijskog obrta koje izdaje Hrvatska obrtnička komora	
b.	Dio prihvaćenog PUR-a i/ili ROP-a i/ili ŽRS-a u kojem su tradicijski obrti određeni kao prioritetni razvojni sektor	
IZRAVNA PRODAJA		
a.	Rješenje o ispunjavanju uvjeta za obavljanje trgovine izdano od Ureda državne uprave u županiji	
b.	Rješenje o odobrenju farme (primarni proizvodi – meso i mlijeko) izdano od Uprave za veterinarstvo	
c.	Rješenje o odobrenju objekta pod posebnim uvjetima za proizvodnju hrane životinjskog podrijetla namijenjene direktnoj prodaji (mesni i mlječni proizvodi) izdano od Uprave za veterinarstvo	
d.	Rješenje o upisu u Registar farmi riba i školjkaša izdano od Uprave za veterinarstvo	
e.	Potvrda o ispunjavanju uvjeta iz područja biljnog zdravstva utvrđenih nacionalnim propisima izdana od Uprave za poljoprivrednu i fitosanitarnu inspekciju	
f.	Rješenje o odobrenju objekta pod posebnim uvjetima za prodaju ribe i za pripremu i prodaju ribljih proizvoda izdano od Uprave za veterinarstvo Pojašnjenje: Odnosi se na ulaganje u rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za izravnu prodaju ribe. Dokument ne treba dostaviti u slučaju kada je količina izravne prodaje ribe manja od 3000 kg/godinu.	
USLUGE		
a.	Rješenje o ispunjavanju minimalnih tehničkih uvjeta koje moraju ispunjavati objekti, oprema i sredstva koje izdaje nadležni ured državne uprave u županiji	
PRERADA NA POLJOPRIVREDNIM GOSPODARSTVIMA		
a.	Rješenje o odobrenju objekta pod posebnim uvjetima izdano od Uprave za veterinarstvo Pojašnjenje: Odnosi se na ulaganje u rekonstrukciju i/ili opremanje pogona za preradu na poljoprivrednim gospodarstvima koja proizvode proizvode od mlijeka i/	

	<i>ili mesa, uključujući kapacitete za skladištenje i pakiranje proizvoda od mesa i mlijeka.</i>	
SLATKOVODNO RIBARSTVO		
a.	Povlastica za akvakulturu Pojašnjenje: Odnosi se na ulaganja u postojeće kapacitete	
b.	Rješenje o upisu u Registar farmi riba i školjkaša izdano od Uprave za veterinarstvo Pojašnjenje: Odnosi se na ulaganja u rekonstrukciju i/ili opremanje kapaciteta za slatkovodno ribarstvo.	

6.2 Obrada prijava i rangiranje

Nakon zaprimanja prijava po objavljenom natječaju u APPRRR-i počinje obrada pristiglih prijava. Najprije se, prema redosljedu zaprimanja, provjerava jesu li prijave pristigle pravovremeno i jesu li kompletne. Nakon provjere potpunosti zahtjeva u administrativnoj kontroli, slijedi provjera prihvatljivosti i održivosti ulaganja i za podnositelja prijave i za podnešen projekt (detaljan opis pokazatelja i kriterija za navedene provjere nalazi se u Pravilniku, članak 16 i 17)², nakon čega će se utvrditi rang lista podnositelja prijave sukladno kriterijima rangiranja. Prioritet pri dobivanju sredstava imaju ulaganja s većim brojem bodova. Rangiranje se provodi prema kriterijima prikazanim u tablici 3 (Prilog VIII Pravilnika).

Tablica 3. Kriteriji rangiranja podnositelja prijave/ulaganja

Kriteriji po sektorima	Bodovanje	Bodovi
Ulaganje u ruralni turizam	Ako "da" onda 25; ako "ne" onda 0	25
Ulaganje u tradicijski obrt	Ako "da" onda 10; ako "ne" onda 0	10
Ulaganje u objekte za preradu na poljoprivrednom gospodarstvu	Ako "da" onda 15; ako "ne" onda 0	15
Ulaganje u usluge	Ako "da" onda 10; ako "ne" onda 0	10
Ulaganje u izravnu prodaju	Ako "da" onda 10; ako "ne" onda 0	10
Ulaganje u slatkovodno ribarstvo	Ako "da" onda 5; ako "ne" onda 0	5
Ulaganje u proizvodnju gljiva	Ako "da" onda 5; ako "ne" onda 0	5
Ulaganje u obnovljive izvore energije	Ako "da" onda 20; ako "ne" onda 0	20
Dodatni kriterij rangiranja u slučajevima kad ima više projekata za jedan sektor		
Ulaganja se provodi na područjima s otežanim uvjetima gospodarenja u poljoprivredi kako je određeno Zakonom o poljoprivredi (NN 149/09)	Ako "da" onda 20; ako "ne" onda 0	20
Ulaganje će provesti žena poduzetnik (vlasnik projekta)	Ako "da" onda 10; ako "ne" onda 0	10
Ulaganje je preporučio odobreni LAG	Ako "da" onda 30; ako "ne" onda 0	30
Ulaganja će provesti mladi poduzetnici (manje od 40 godina starosti u vrijeme podnošenja prijave)	Ako "da" onda 15; ako "ne" onda 0	15
UKUPNO		100

Ako na rang listi bude veći broj projekata s istim brojem bodova, prednost će imati onaj projekt s ranijim vremenom podnošenja kompletne prijave.

Ako dva ili više projekata imaju isti broj bodova i jednako vrijeme podnošenja kompletne prijave, Agencija za plaćanja će provesti postupak izvlačenja slučajnim odabirom, u

² Pravo na podnošenje prijave imaju i podnositelji početnici, tj. oni podnositelji koji posluju kraće od dvije godine. U takvom slučaju odredbe članka 16. stavka 1 Pravilnika neće se primjenjivati.

prisutnosti javnog bilježnika, te će o provedenom postupku obavijestiti podnositelje pisanim putem.

U slučaju kada se temeljem rang liste utvrdi da unutar programa nema dovoljno sredstava za ugovaranje svih rangiranih projekata, odredit će se prag iznad kojeg će se nalaziti svi projekti za koje postoji dovoljno financijskih sredstava u programu.

U slučaju kada se temeljem rang liste utvrdi da unutar programa ima dovoljno sredstava za ugovaranje svih rangiranih projekata koji su nakon analize kompletnosti ocijenjeni kao prihvatljivi, proces rangiranja se u daljnjoj fazi obrade prijava neće primjenjivati.

Za nepotpune prijave Agencija za plaćanja će izdati Zahtjev za dopunu kojim će od podnositelja tražiti dostavljanje dokumentacije koja nedostaje, a podnositelj je dužan dostaviti traženu dokumentaciju preporučenom poštom u roku od 7 dana od dana zaprimanja Zahtjeva za dopunu. Dopuna dokumentacije nije moguća za prijavni obrazac i obrazac investicijska studija/poslovni plan.

Datumom podnošenja potpune prijave smatra se datum dostave dokumentacije tražene u Zahtjevu za dopunu.

U slučaju potrebe, APPRRR može od podnositelja prijave (čija prijava je potpuna) zatražiti i neka dodatna obrazloženja i/ili ispravke u vezi podnesene prijave, a podnositelj prijave te dokumente treba dostaviti APPRRR-i u roku od sedam (7) kalendarskih dana od primitka takvog pisanog zahtjeva.

Za svaku prihvatljivu prijavu, APPRRR će izdati Odluku o dodjeli sredstava iz IPARD programa unutar 98 radnih dana od dana zatvaranja natječaja.

6.3 Ugovaranje

Nakon izdavanja Odluke o dodjeli sredstava iz IPARD programa, APPRRR i podnositelj prijave zaključuju IPARD Ugovor kojim se uređuju međusobna prava i obveze potpisnika IPARD Ugovora, a čime podnositelj prijave postaje IPARD korisnik.

Detalji oko ugovaranja i sadržaj IPARD Ugovora navedeni su u Pravilniku, u članku 27.

Imena korisnika s kojima je APPRRR zaključila IPARD Ugovor kao i iznos dodijeljenih sredstava bit će objavljeni na internetskim stranicama MPRRR-a i APPRRR-e, dok će ostali podaci o korisnicima i projektima s kojima raspolaže APPRRR biti dostupni isključivo uz odobrenje ravnatelja APPRRR-e, ravnatelja URR-a i ministra MPRRR-a.

6.4 Provedba ulaganja

Provedba ulaganja može započeti tek kada je IPARD Ugovor potpisan od strane korisnika i APPRRR-a stupio na snagu. Prije potpisivanja IPARD Ugovora potrebno je izvršiti samo pripremne radove (to uključuje npr. pripremu tehničko-tehnološke dokumentacije, izradu ekonomske dokumentacije, stjecanje vlasništva nad nekretninama na kojima će se obavljati investicija, ishođenje građevinske dozvole i s njima vezane aktivnosti). Pripremni radovi, dakle, moraju biti obavljani prije potpisivanja IPARD Ugovora, odnosno prije prijavljivanja na natječaj, te se ne smatraju dozvoljenim izdacima i ne sufinanciraju se sredstvima IPARD programa, osim u slučajevima kada se radi o općim troškovima (definiranim u Listi prihvatljivih izdataka, pod šifrom 302.9)

Ukoliko APPRRR utvrdi da je korisnik započeo s bilo kojom aktivnošću osim pripremnih radova prije zaključenja IPARD Ugovora, APPRRR će raskinuti IPARD Ugovor.

Od trenutka stupanja IPARD Ugovora na snagu korisnik ne smije mijenjati projekt. U slučaju da se određena promjena ipak mora napraviti, korisnik je obavezan o tome obavijestiti APPRRR u pisanom obliku uz odgovarajuće objašnjenje i može provesti promjenu tek nakon pismenog odobrenja APPRRR-a.

Detaljnija uputstva o ovom postupku opisana su u poglavlju 7.3. Promjene ulaganja.

6.5 Isplata sredstava i potrebna dokumentacija za podnošenje Zahtjeva za isplatu

Nakon završetka ulaganja, korisnik predaje APPRRR-i Zahtjev za isplatu sa svom potrebnom dokumentacijom i to u 2 primjerka (originali i kopije dokumenata), kao što je navedeno u članku 29. Pravilnika. Popis dokumentacije koja se prilaže Zahtjevu za isplatu naveden je niže dolje u Tablici 4 *Popis dokumenata koji se prilažu uz Zahtjev za isplatu za mjeru 302*. Dokumente koji se prilažu Zahtjevu za isplatu bilo bi dobro složiti prema redosljedu navedenom u tablici 4 kako bi se olakšala kasnija obrada u APPRRR-u.

Obrti i pravne osobe dužne su, u roku mjesec dana prije podnošenja Zahtjeva za isplatu, Agenciji za plaćanja podnijeti zahtjev za izdavanje Izvješća o primjeni propisa iz područja zaštite na radu na kraju ulaganja, koji Agencija za plaćanja prosljeđuje Državnom inspektoratu.

Zahtjev za isplatu mora sadržavati sve u cijelosti plaćene račune, u skladu s odabranom ponudom i Ugovorom. IPARD sredstva ne mogu se isplatiti korisniku u iznosu većem od onog koji je određen u IPARD Ugovoru ili Aneksu IPARD Ugovora, ukoliko je isti sklopljen da bi se ispravio početno definirani iznos.

Svi dokumenti koji se odnose na plaćanja za ugovoreni projekt, osim računa za opće troškove, moraju biti datirani nakon datuma sklapanja IPARD Ugovora između APPRRR-a i korisnika.

Za nepotpun Zahtjev za isplatu Agencija za plaćanja će izdati Zahtjev za dopunu kojim će od korisnika tražiti dostavljanje dokumentacije koja nedostaje. Korisnik je dužan dostaviti traženu dokumentaciju preporučenom poštom u roku od sedam (7) dana od dana zaprimanja Zahtjeva za dopunu.

Zahtjev za isplatu se podnosi APPRRR-u u roku navedenom u IPARD Ugovoru. Prijava Zahtjeva za isplatu mora se dodatno potvrditi u Izvještaju o stanju projekta, koju je korisnik obvezan slati APPRRR-i svaka tri mjeseca počevši od dana potpisivanja IPARD Ugovora. Ako procijeni da će projekt kasniti, korisnik je obvezan dostaviti APPRRR-u Zahtjev za odobrenjem promjena, s objašnjenjem i pripadajućom dokumentacijom koja se odnosi na promjene, ne kasnije od 30 dana prije isteka roka za podnošenje Zahtjeva za isplatu, s ciljem da se promijeni rok. Pod uvjetom da je razlog opravdan, APPRRR će izdati Pismo odobrenja, a sklopit će se i Aneks IPARD Ugovoru, tj. rok za podnošenje Zahtjeva za isplatu će se produžiti. Na toj osnovi, Aneks IPARD Ugovoru može se izdati najviše dva puta istom korisniku. Ako APPRRR utvrdi da razlog nije opravdan, korisniku će se izdati Pismo odbijanja i Zahtjev za isplatu će se podnijeti kao što je određeno IPARD Ugovorom.

U slučaju da korisnik ne podnese Zahtjev za isplatu sa svom potrebnom dokumentacijom u zadanom roku APPRRR će raskinuti IPARD Ugovor.

Pod uvjetom da su sve administrativne provjere i kontrole na terenu koje se odnose na podnesen Zahtjev za isplatu pozitivno riješene, APPRRR će izdati Odluku o isplati u roku od tri (3) mjeseca od dana zaprimanja potpunog Zahtjeva za isplatu.

Tablica 4: Popis dokumenata koji se prilažu uz Zahtjev za isplatu za mjeru 302

DOKUMENTI UZ IZJAVU O IZDACIMA	
Svi dokumenti trebaju biti originali ili kopije ovjerene kod javnog bilježnika ili banke kako je navedeno	
1.	Računi iz zahtjeva za isplatu
2.	Predračuni
3.	Dnevni informativni izvadak o prometu i stanju računa za tuzemna plaćanja – nalog za plaćanje
4.	Dokument banke koji dokazuje plaćanje u inozemstvo u stranoj valuti-SWIFT-nalozi za plaćanje
5.	Bankovnu potvrdu o ŽR za račune plaćene sa ŽR različitog od onog navedenog u zahtjevu za isplatu i to ne stariju od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za isplatu, ovjerenu od banke
6.	Bankovnu potvrdu za ŽR naveden u Zahtjevu za isplatu (za fizičke osobe)
7.	Karton deponiranih potpisa (za pravne osobe) ovjeren od banke
8.	Preslika ugovora o kreditu i svih ugovora vezanih uz plaćanje (Ugovori o cesiji /akreditivi)
9.	Izjava banke o plaćenim računima
10.	Izjava dobavljača o plaćenim računima
11.	Kopije ugovora s dobavljačima
12.	Uporabna dozvola ili drugi odgovarajući dokument u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju i gradnji
13.	Zapisnik o tehničkom prijemu izgrađenog objekta ili ugrađene opreme
14.	Dokazi o podrijetlu roba ili usluga za svaki račun za koji se traži isplata; EUR 1 s pripadajućim JCD ili uvjerenje izdano od nadležnog tijela, ili Izjava na računu. Za opremu ili usluge (materijale) hrvatskog podrijetla – potvrdu izdanu od strane Hrvatske gospodarske komore
15.	Deklaracije proizvoda
16.	Deklaracije za ugrađenu opremu
17.	Jamstva izdana od dobavljača ovisno o vrsti opreme
18.	Kopija jamstva izdana od izvođača ovisno o vrsti objekta (usluga)
19.	Potvrda o ispunjavanju EU standarda zaštite okoliša izdana od Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva

Specifični dokumenti za sektore	
A	RURALNI TURIZAM – dodatni dokumenti 302.1
1.	Rješenje o odobrenju farme izdano od Uprave za veterinarstvo MPRRR i Zapisnik koji će obuhvatiti propisane odredbe iz područja zdravlja i zaštite životinja izdano od Uprave za veterinarsku inspekciju ili ovjerena kopija (potrebno za opremanje objekata farme)
2.	Potvrda o ispunjavanju EU standarda iz područja javnog zdravstva i biljnog zdravstva izdana od Sanitarne inspekcije MZSS ili ovjerena kopija
3.	Potvrda o ispunjavanju EU standarda iz područja biljnog zdravstva utvrđenih nacionalnim propisima izdana od Uprave za poljoprivredu i fitosanitarnu inspekciju MPRRR ili ovjerena kopija
4.	Rješenje o ispunjavanju minimalnih uvjeta za pružanje ugostiteljskih usluga izdana od nadležnog tijela u skladu s mjestom pružanja usluge ili ovjerena kopija/ Rješenje o odobrenju za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu izdana od nadležnog tijela u skladu s mjestom pružanja usluge ili ovjerena kopija/ Rješenje o odobrenju za pružanje ugostiteljskih usluga u poljoprivrednom gospodarstvu izdana od nadležnog tijela u skladu s mjestom pružanja usluge ili ovjerena kopija/ Odobrenje za pružanje ugostiteljskih usluga izdano od nadležnog ureda u skladu s mjestom pružanja usluge ili ovjerena kopija (za fizičke osobe)
5.	Izvod iz Registra kategoriziranih objekata ili ovjerena kopija/ Odluka o kategorizaciji ili ovjerena kopija

6.	Rješenje o odobrenju za pružanje turističkih usluga u poljoprivrednom gospodarstvu izdana od nadležnog ureda u skladu sa mjestom pružanja usluge ili ovjerena kopija/ Rješenje o odobrenju za pružanje turističkih usluga izdana od nadležnog ureda u skladu sa mjestom pružanja usluge ili ovjerena kopija
7.	Preslika Knjižice plovila (za brodove/ plovila)
8.	Povlastica za akvakulturu izdana od Uprave za ribarstvo ili ovjerena kopija

B	TRADICIJSKI OBRTI – dodatni dokumenti 302.2
1.	Uvjerenje o stjecanju statusa tradicijskog obrta izdanu od Hrvatske obrtničke komore ili ovjerena kopija
2.	Odluka o dodjeli uvjerenja i znaka ili ovjerena kopija (ukoliko je korisnik posjeduje)

C	IZRAVNA PRODAJA – dodatni dokumenti 302.3
1.	Rješenje o upisu u Upisnik registriranih objekata u poslovanju s hranom izdana od Sanitarne inspekcije MZSS ili ovjerena kopija (za opremanje, rekonstrukciju ili izgradnju objekata za izravnu prodaju proizvoda od mlijeka i mesa na poljoprivrednom gospodarstvu)
2.	Rješenje o odobrenju farme izdanu od Uprave za veterinarstvo MPRRR i Zapisnik koji će obuhvatiti propisane odredbe iz područja zdravlja i zaštite životinja izdano od Uprave za veterinarsku inspekciju ili ovjerena kopija (obavezna za prodaju namirnica životinjskog podrijetla)/ Rješenje o odobrenju pod posebnim uvjetima objekta u kojem se proizvodi hrana životinjskog podrijetla namijenjena izravnoj prodaji (Uprava za veterinarsku inspekciju MPRRR) (za direktnu prodaju proizvoda od mesa i mlijeka na poljoprivrednom gospodarstvu)/ Rješenje o odobrenju pod posebnim uvjetima za ribarnice i objekte u kojima se u sklopu maloprodaje pripremaju proizvodi ribarstva izdana od Uprave za veterinarstvo MAFRD ili ovjerena kopija
3.	Potvrda o ispunjavanju uvjeta iz područja biljnog zdravstva utvrđenih nacionalnim propisima koji su usklađeni s EU propisima izdana od Uprave za poljoprivredu i fitosanitarnu inspekciju MPRRR ili ovjerena kopija (obavezna za voće i povrće)
4.	Potvrda o ispunjavanju EU standarda iz područja javnog zdravstva i biljnog zdravstva izdana od Sanitarne inspekcije – MZSS ili ovjerena kopija (za preradu voća povrća)
5.	Rješenje o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti trgovine izdana od izdana od Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva ili ovjerena kopija
6.	Rješenje o odobrenju objekta pod posebnim uvjetima za ribarnice i objekte u kojima se pripremaju proizvodi od ribe izdana od Uprave za veterinarstvo (MPRRR) ili ovjerena kopija
7.	Rješenje o upisu u Registar farmi riba i školjki (za svježu ribu) izdana od Uprave za veterinarstvo ili ovjerena kopija (za direktnu prodaju ribe na uzgajalištu u količini manjoj od 3000 kg/god)

D	USLUGE – dodatni dokumenti 302.4
1.	Potvrda o ispunjavanju EU standarda iz područja javnog zdravstva (za igraonice) izdana od Sanitarne inspekcije MZSS ili ovjerena kopija
2.	Odluka o ispunjavanju minimalnih tehničkih uvjeta za objekte, opremu i uređaje ili ovjerena kopija izdana od nadležnog ureda / Državnog ureda

3.	Rješenje o odobrenju početka obavljanja djelatnosti ili ovjerena kopija (potrebno za dječje igraonice i dječje vrtiće)
----	---

E PRERADA NA POLJOPRIVREDNIM GOSPODARSTVIMA – dodatni dokumenti 302.5	
1.	Rješenje o odobrenju objekata (Uprava za veterinarstvo MPRRR) ili ovjerena kopija (za izgradnju objekta u poslovanju hranom životinjskog podrijetla)/ Rješenje o odobrenju pod posebnim uvjetima objekta u kojem se proizvodi hrana životinjskog podrijetla izdano od Uprave za veterinarstvo MPRRR ili ovjerena kopija (za preradu i skladištenje mlijeka i mesa) / Rješenje o odobrenju pod posebnim uvjetima objekta izdana od Uprave za veterinarstvo MPRRR ili ovjerena kopija (kod rekonstrukcije i/ili opremanja objekta za preradu skladištenje i pakiranje proizvoda od mlijeka i mesa na poljoprivrednim gospodarstvima)
2.	Potvrda o ispunjavanju EU standarda iz područja javnog zdravstva i biljnog zdravstva izdana od Sanitarne inspekcije – MZSS ili ovjerena kopija (obavezna za voće i povrće)

F PROIZVODNJA GLJIVA – dodatni dokumenti 302.6	
---	--

G SLATKOVODNO RIBARSTVO – dodatni dokumenti 302.7	
1.	Povlastica za akvakulturu ili ovjerena kopija
2.	Rješenje o upisu u Registar farmi riba i školjkaša izdana od Uprave za veterinarstvo MPRRR ili ovjerena kopija

H OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE – dodatni dokumenti 302.8	
---	--

Nakon što isplati IPARD sredstva na račun korisnika (isplate u gotovini nisu dozvoljene), APPRRR će izdati Potvrdu o završenom ulaganju. Korisnik ostaje u obvezi pridržavati se svih odredbi iz IPARD Ugovora, Pravilnika i ovog Vodiča u razdoblju od pet (5) godina od datuma konačne isplate koji je naveden u Potvrdi o završenom ulaganju.

Detaljnije informacije o obvezama korisnika nakon isplate odnosno primitka IPARD sredstava navedene su u ovom Vodiču – poglavlje 7.2 (odnose se na obvezu čuvanja dokumentacije) i poglavlje 7.5 (odnose se na obvezu vidljivog označavanja ulaganja sufinanciranog IPARD sredstvima), a iste obveze su navedene i u Pravilniku, u članku 30, stavku 6 i članku 27, stavku 10.

6.6 Kontrola na terenu

Kontrola na terenu provodi se najmanje tri (3) puta za svako ulaganje: prije ugovaranja, prije isplate i tijekom petogodišnjeg razdoblja nakon izvršenog konačnog plaćanja (kako je navedeno u Potvrdi o završenom ulaganju). Osim tih redovitih kontrola, kontrole na terenu mogu se obavljati i u bilo kojem trenutku za vrijeme trajanja investicije.

Kontrolu na terenu provode zaposlenici APPRRR-a, tj. djelatnici Sektora za kontrolu na terenu - Odjel za kontrolu mjera strukturne potpore. Osim njih, kontrolu na terenu svakog IPARD projekta mogu obavljati i zaposlenici Sektora za unutarnju reviziju APPRRR-a, zaposlenici Nacionalnog fonda, revizori Agencije za reviziju sustava provedbe programa Europske unije, te predstavnici EU-a (revizori Europske komisije, predstavnici Europskog revizorskog suda, Europskog ureda za borbu protiv prijevara (OLAF) i sl).

Osobe nad kojima se provodi kontrola obvezne su pripremiti sve potrebne podatke i materijale za provedbu kontrole na terenu. U slučaju da korisnik ne dozvoli ili da spriječi kontrolu na terenu, ili da na bilo koji drugi način utječe na rad ovlaštenih osoba, njegova/njezina prijava/Zahtjev za isplatu neće biti odobren. Ovlaštene osobe koje provode kontrolu na terenu moraju imati pristup svojoj dokumentaciji vezanoj uz ulaganje koje je sufinancirano sredstvima IPARD programa i to tijekom svih kontrola koje se provode: prije ugovaranja, prije isplate i kroz petogodišnje razdoblje nakon izvršene konačne isplate potpore korisniku.

Za vrijeme kontrole na terenu ovlaštene osobe mogu provjeravati poljoprivredno zemljište, nasade, stoku, poslovni i proizvodni prostor, objekte, uređaje i robu, kao i poslovnu dokumentaciju podnositelja prijave/korisnika IPARD programa. Ovlaštene osobe mogu provjeriti i dokumentaciju podnositelja prijave/korisnika koja se odnosi na ta prava, provjeriti njegove/njezine poslovne knjige i dokumente kao što su i računi, popisi, dokumentacija o prihvatljivosti, potvrde plaćanja, popisi jamstava/garantnih listova, odluke/rješenja, ugovori, potvrde, podaci o korištenom materijalu i izvršenim radovima, kao i bankovna izvješća koja posjeduje korisnik i osobe povezane s njim. Ovlaštene osobe mogu provjeriti i podatke na računalima, opremu, preradu i proizvodnju, pakiranje, otpremu i skladištenje. Ukratko, ovlaštene osobe mogu provjeriti sve podatke koji se odnose na narav, količinu i kakvoću roba i usluga, napredak poslovanja i načine na koje se koriste završena ulaganja, mogu provoditi kontrolu nad planskom i tehničkom dokumentacijom koja se odnosi na ulaganje, provjeriti računovodstvene podatke i dokumente, kao i financijske i tehničke podatke subvencioniranih projekata. Oni izvještavaju nadležna tijela i traže provođenje određenih postupaka za čiju provedbu nisu sami ovlaštene. Zaduženi su i za prikupljanje podataka i informacija od mjerodavnih osoba, svjedoka, stručnjaka i drugih osoba, ako je to potrebno za adekvatno obavljanje kontrole.

Ovlaštene osobe mogu najaviti kontrolu do najviše 48 sati unaprijed, pod uvjetom da ciljevi i svrha kontrole na terenu nisu ugroženi takvom prethodnom najavom. U slučaju kada je podnositelj prijave/korisnik obavješten o kontroli na terenu i o nužnoj nazočnosti treće osobe (računovođa, nadzorni inženjer, izvođač građevinskih radova), ovisno o ulaganju i fazi kontrole, podnositelj prijave/korisnik je obavezan osigurati njihovo prisustvo. U slučaju da se kontrola obavlja na više lokacija, ovlaštene osobe, dok se pripremaju za kontrolu, mogu tražiti od podnositelja prijave/korisnika podatke o udaljenosti tih lokacija (u slučaju da sjedište korisnika i mjesto ulaganja nisu na istoj lokaciji).

Ako podnositelj prijave/korisnik ne vodi sam svoje poslovne knjige, preporuča se da knjigovođa bude nazočan tijekom kontrole na terenu, jer se velik dio provjera odnosi na kontrolu knjigovodstvene dokumentacije.

Isto tako, sve fizičke i pravne osobe, kao i osobe koje su s korisnikom povezane kroz predmetno ulaganje, također podliježu kontroli i obvezne su omogućiti provedbu kontrole na terenu, pružiti potrebne podatke i obavijesti te osigurati uvjete za nesmetan rad ovlaštenih osoba.

Tijekom provođenja kontrole ovlaštene osobe su dužne pokazati korisniku svoj identifikacijski dokument.

6.6.1 Dokumentacija potrebna za kontrolu na terenu za Mjeru 302

	DOKUMENT	KONTROLA PRIJE UGOVARANJA	KONTROLA PRIJE PLAĆANJA	EX-POST KONTROLA
1	Izvadak iz Registra Trgovačkog suda/Obrtnog registra			+
2	Knjiga dionica/Knjiga poslovnih udjela			+
3	Kartica konta prihoda od dotacija refundacija, dotacija, subvencija, milodara i drugih nadoknada		+	+
4	Glavni projekt	+	+	+
5	Tehnološki projekt	+	+	+
6	Zapisnik o tehničkom pregledu izgrađenog objekta ili ugrađene opreme		+	+
7	Knjiga ulaznih računa (UR-a)		+	+
8	Knjiga izlaznih računa (IR-a)		+	+
9	Popis dugotrajne imovine	+	+	+
10	Kartica konta dobavljača/Knjiga primitaka i izdataka	+	+	+
11	Ugovor s odbranim ponuđačem/izvođačem		+	+
12	Građevinski dnevnik		+	+
13	Građevinska knjiga		+	+
14	Dokumenti o kvaliteti ugrađenih materijala		+	+
15	Registar goveda na gospodarstvu		+	+
16	Registar svinja na gospodarstvu		+	+
17	Potvrda/svjedodžba o zdravstvenom stanju životinja/otpremnica		+	+
18	Mjesečno izvješće o kvaliteti sirovog mlijeka		+	+
19	Ugovor o gnojidbi polj.površina drugog vlasnika		+	+
20	Ugovor o predaji gnojiva ovlaštenom prerađivaču gnojiva		+	+
21	Rješenje o odobrenju farme (Uprave za veterinarstvo MPRRR) i Zapisnik			+

	nadležnog veterinarskog inspektora koji obuhvaća sve propisane elemente s područja zdravlja životinja			
22	Rješenje o upisu u u Registar farmi riba i školjkaša izdano od Uprave za veterinarstvo MPRRR			+
23	Rješenje o odobrenju (Uprave za veterinarstvo MPRRR) za djelatnost koja se obavlja			+
24	Potvrdu o ispunjavanju uvjeta iz područja biljnog zdravstva utvrđenih nacionalnim propisima koji su usklađeni s EU propisima, izdanu od Uprave za poljoprivrednu i fitosanitarnu inspekciju MPRRR			+
25	Potvrdu o ispunjavanju EU standarda iz područja javnog zdravstva i biljnog zdravstva za djelatnost koju obavlja, koju izdaje Sanitarna inspekcija Ministarstva zdravstva			+
26	Potvrdu o ispunjavanju EU standarda zaštite okoliša, izdanu od MZOPUG			+
27	Izvešće o primjeni propisa iz područja zaštite na radu izdano od Državnog inspektorata			+
28	Povlasticu za slatkovodno ribarstvo			+
29	Rješenje o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača el. energije izdana od Hrvatske Energetske Regulatorne Agencije			+

7. PRAVA I OBVEZE KORISNIKA

Potpisivanjem IPARD Ugovora korisnik stječe određena prava i obvezuje se ispuniti određene obveze kako bi zadržao prava na ugovorena sredstva. Obveze korisnika u IPARD programu definirane su Pravilnikom o provedbi Mjere 302 „Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti“ unutar IPARD programa te IPARD Ugovorom kojeg korisnik zaključuje s APPRRR-om. Ta prava i obveze ukratko su obrazloženi u sljedećim potpoglavljima.

7.1 Zadovoljavanje minimalnih standarda vezano uz zaštitu okoliša, javno zdravstvo, dobrobit životinja, zdravlje životinja, zaštitu bilja i sigurnost na radu

Prilikom planiranja ulaganja podnositelj prijave mora uzeti u obzir uvjet da projekt mora zadovoljavati propisane nacionalne i standarde EU-a koji se odnose na zaštitu okoliša, javno zdravstvo, dobrobit životinja i one koji se odnose na zdravlje životinja i zaštitu biljaka. U tu svrhu, podnositelj prijave za IPARD sredstva mora ishoditi od nadležne institucije mišljenje/rješenje (ili drugi relevantni dokument) o ispunjavanju propisanih nacionalnih i EU standarda na spomenutim područjima. U ovom slučaju nadležne institucije su: Državni inspektorat, MZOPUG, Uprava za veterinarstvo MPRRR-a, Uprava poljoprivrede i prehrambene industrije MPRRR-a, Uprava poljoprivredne i fitosanitarne inspekcije MPRRR-a

i Sanitarna inspekcija MZSS-a. Podnositelj prijave je dužan zatražiti takav relevantni dokument (mišljenje/rješenje) u svakoj fazi izvođenja projekta, kako je navedeno:

Prije ugovaranja (prije podnošenja prijave na natječaj)–mišljenje/potvrdu/rješenje o udovoljavanju minimalnim nacionalnim i EU standardima potrebno je ishoditi od nadležnih tijela. Ovi dokumenti se izdaju na zahtjev podnositelja prijave u fazi pripreme dokumentacije, na temelju postupaka koje provode nadležna tijela.

- **Prije isplate** – rješenje/potvrda o udovoljavanju minimalnim nacionalnim i EU standardima ishodi se u fazi nakon završetka ulaganja, a prije podnošenja Zahtjeva za isplatu. Ove dokumente izdaje nadležno tijelo na zahtjev korisnika, na temelju postupaka koje provode nadležna tijela.

- **U ex-post razdoblju** – u razdoblju od 5 godina nakon konačne isplate završenog ulaganja, mišljenje/potvrdu/rješenje o udovoljavanju nacionalnim i EU standardima izdaju nadležna tijela na zahtjev korisnika, na temelju postupaka koje provode nadležna tijela.

Upute o postupku ishođenja ovih dokumenata nalaze se na internetskoj stranici MPRRR-a i APPRRR-a.

7.2 Upravljanje dokumentacijom

Korisnik IPARD sredstava je dužan čuvati cjelokupnu dokumentaciju vezanu uz ulaganje od dana sklapanja IPARD Ugovora i tijekom pet godina od datuma konačne isplate APPRRR-a. Sva dokumentacija mora biti dostupna za potrebe kontrole na terenu koju provode djelatnici APPRRR-a, Ministarstva financija (Agencije za reviziju sustava provedbe programa Europske unije), predstavnici EK, Europskog revizorskog suda i Europskog ureda za borbu protiv prijevara (OLAF-a).

Razdoblje od pet (5) godina može se produžiti za duljinu trajanja bilo kojeg pravnog postupka vezanog uz ulaganje i/ili projekt.

7.3 Promjene ulaganja

Korisnik koji je potpisao IPARD Ugovor s APPRRR-om ne smije promijeniti namjenu niti vrstu ulaganja, niti ulaganje izložiti bitnim izmjenama u razdoblju od potpisivanja IPARD Ugovora pa do isteka petogodišnjeg razdoblja od datuma konačne isplate IPARD potpore korisniku (datum konačne isplate nalazi se u Potvrdi o završenom ulaganju koju izdaje APPRRR).

Međutim, ako se projekt ne može dovršiti bez određenih promjena ili ako bi tražene promjene utjecale na poboljšanje projekta, korisnik je dužan zatražiti odobrenje promjena od APPRRR-a. Mogući razlozi za takve promjene mogu biti: viša sila, prestanak proizvodnje određene robe koja je trebala biti ugrađena, nemogućnost dobavljača da pruži usluge, nabavi robu ili izvede radove, promjene nastale kao posljedica potrebe za usklađivanjem sa zakonodavstvom, situacija koja se nije mogla predvidjeti u trenutku ugovaranja i uvođenje nove tehnologije koja može poboljšati učinkovitost projekta. Svi ovi razlozi moraju biti potkrijepljeni odgovarajućom dokumentacijom.

U slučaju potrebe za bilo kakvom izmjenom u odobrenom projektu/investiciji korisnik je dužan zatražiti odobrenje od APPRRR u pisanom obliku, uz odgovarajuće objašnjenje i popratnu dokumentaciju.

U slučaju da se radi o promjeni podataka korisnika (ime, adresa, OIB, naziv banke i broj žiro računa na koji će biti isplaćena potpora i ime zastupnika) korisnik je obvezan odmah nakon

nastanka promjene poslati APPRRR-u „Zahtjev za odobrenje promjena“ i objašnjenje s popratnom dokumentacijom. U tom slučaju APPRRR će automatski, nakon primitika potrebne dokumentacije, izdati Aneks IPARD Ugovoru.

Za sve promjene vezane uz Listu izdataka i/ili odobrenu ponudu/odobrene ponude (promjena imena, vrste ili količine opreme, promjena zemlje podrijetla, promjena ponuditelja, promjena u kakvoći/količini radova/materijala u slučaju gradnje ili rekonstrukcije zbog promjena troškovnika), korisnik je dužan poslati APPRRR-i obrazac „Zahtjev za odobrenje promjena“ s objašnjenjem i relevantnom dokumentacijom prije nastanka promjene, ali ne kasnije od 90 dana prije isteka roka za podnošenje Zahtjeva za isplatu navedenog u IPARD Ugovoru u slučaju ulaganja u izgradnju, odnosno ne kasnije od 60 dana prije isteka roka za podnošenje Zahtjeva za isplatu navedenog u IPARD Ugovoru u slučaju ulaganja u nabavku opreme. Korisnik može izvršiti promjenu nakon primitka Pisma odobrenja. Za ovakav tip promjene, Aneks IPARD Ugovoru može se sklopiti najviše dva (2) puta.

Neovisno o vrsti i vrijednosti promjena odobrenih Aneksom IPARD Ugovora, iznos potpore ne može biti viši od maksimalnog iznosa potpore prethodno određenog IPARD Ugovorom.

APPRRR zadržava pravo da odbije zahtjev korisnika. U tom slučaju, korisnik će primiti Pismo odbijanja. Svaka promjena koja nije odobrena Aneksom IPARD Ugovoru smatrat će se neprihvatljivim troškom i taj iznos će se odbiti od iznosa potpore određenog IPARD Ugovorom. Ukoliko promjena mijenja prihvatljivost cijelog projekta, APPRRR zadržava pravo da raskine IPARD Ugovor.

7.4 Promjena vlasništva predmeta ulaganja

Korisnik koji je primio IPARD sredstva ne smije promijeniti vlasništvo predmeta ulaganja ili premjestiti sufinancirane proizvodne aktivnosti od dana sklapanja IPARD Ugovora i tijekom sljedećih pet (5) godina od datuma konačne isplate potpore navedenog u Potvrdi o završenom ulaganju. Predmet ulaganja mora biti u vlasništvu korisnika tijekom razdoblja trajanja ugovorenih obveza.

7.5 Označavanje ulaganja unutar IPARD programa

Sva ulaganja koja su sufinancirana u sklopu IPARD programa trebaju sadržavati podatke o ulozi, odnosno sufinanciranju od strane EU-a, tj. IPARD programa. Označavanje ulaganja je obveza krajnjeg korisnika i predstavlja doprinos u informiranju javnosti o ulozi EU-a u projektu kao i o rezultatima projekta i njegovim doprinosima Zajednici. Postupak označavanja ulaganja temelji se na priručniku Komunikacija i vidljivost za vanjske aktivnosti EK i na Uredbi EK 1974/2006.

Ulaganja unutar IPARD programa moraju biti vidljivo označena pomoću informativne ploče koja sadrži opis ulaganja te slogan i logo Europske unije i Republike Hrvatske.

Korisnik je obavezan vlastitim sredstvima nabaviti odgovarajuću informativnu ploču, ovisno o vrsti ulaganja, i postaviti je na mjesto ulaganja u trenutku dobivanja Potvrde o završenom ulaganju. Informativna ploča treba ostati na mjestu ulaganja najmanje pet godina od datuma konačne isplate IPARD sredstava, a taj je datum naveden u Potvrdi o završenom ulaganju.

7.5.1 Ulaganja u izgradnju trajnih građevina

Prilikom ulaganja u izgradnju trajnih građevina potrebno je postaviti trajnu ploču na najvidljivijem dijelu građevine, kao što je glavni ulaz ili pročelje zgrade.

Primjer 1: Trajna ploča (metalna ploča; dimenzija 0,42 x 0,297m) za označavanje ulaganja vezanih uz izgradnju

7.5.2 Ulaganja u rekonstrukciju

Prilikom ulaganja u rekonstrukciju potrebno je postaviti informativnu ploču na najvidljivijem dijelu građevine, kao što su glavni ulaz ili pročelje zgrade.

Primjer 2: Informativna ploča (plastična ploča; dimenzija 0,42 x 0,297m) za označavanje ulaganja vezanih uz rekonstrukciju

7.5.3 Ulaganja u nabavku opreme

Za ulaganja u nabavku opreme korisnik je obvezan postaviti informativnu ploču na glavni ulaz građevine u kojoj je postavljena odgovarajuća oprema koja je sufinancirana IPARD sredstvima.

Primjer 3: Informativna ploča za označavanje ulaganja u nabavku opreme (plastična ploča; dimenzija 0,42 x 0,297m)

Ispunjavanje ovih ugovornih obveza provjeravat će kontrolori u kontrolama na terenu.

7.6 Korištenje sredstava iz drugih izvora financiranja

Projekti koji su sufinancirani iz IPARD programa mogu također biti sufinancirani i iz drugih izvora javne pomoći (međunarodnih ili nacionalnih). Ukoliko je predmet prijave sufinanciran iz drugih izvora javne pomoći, APPRRR će umanjiti iznos IPARD sredstava na način da ukupni udio javne pomoći ne prelazi definirani maksimalni iznos ukupne javne pomoći (50% odnosno 100%) od ukupno prihvatljivog ulaganja (kako je i navedeno u poglavlju 3 ovog Vodiča i u Pravilniku (članak 20, stavak 3)).

Stoga, podnositelj prijave/korisnik mora obavijestiti APPRRR o svim drugim izvorima financiranja projekta kojeg prijavljuje na IPARD natječaj, kako bi se mogao izračunati maksimalni udio moguće potpore iz IPARD programa bez prelaska definiranog maksimuma

7.7 Upravljanje stajskim gnojem

U okviru mjere 302 IPARD programa prihvatljiva su ulaganja u sektor prerade na poljoprivrednim gospodarstvima (mliječni i mesni proizvodi), sektor izravne prodaje (mliječni i mesni proizvodi) i u sektor obnovljivih izvora energije pod uvjetom da upravljanje stajskim gnojivom na kraju ulaganja u potpunosti bude usklađeno s odgovarajućim EU standardima. Ispunjenje tog kriterija provjeravat će se tijekom kontrole na terenu, u fazi prije isplate i nakon isplate, te tijekom petogodišnjeg razdoblja nakon konačne isplate IPARD sredstava (ex-post kontrola na terenu). Ako ovaj uvjet ne bude ispunjen, korisniku se neće odobriti Zahtjev za isplatu, ili ukoliko su sredstva već isplaćena, APPRRR će od dotičnog korisnika tražiti povrat isplaćenih sredstava.

Standardi EU-a u području upravljanja stajskim gnojivom mogu se pronaći u Pravilniku o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnojiva (NN 56/08).

Stajski gnoj životinjskog podrijetla na poljoprivrednim posjedima treba se pohraniti u propisno uređene objekte: stajske platoe za gnoj, jame za gnoj, lagune za tekući gnoj i druge vrste spremnika za gnoj.

Spremnici moraju biti vodonepropusni, u cilju sprečavanja rasipanja odnosno istjecanja gnoja u okoliš kako ne bi došlo do zagađenja podzemnih i površinskih vodenih tokova. Tekući dio gnojiva i gnojnice će se sakupljati u vodonepropusnim gnojnim jamama, da bi se izbjeglo zagađenje podzemnih i površinskih voda. Kapaciteti ovih spremnika moraju biti dostatni za šestomjesečno skladištenje gnojiva, s tim da je za svako uvjetno grlo (UG) potrebno osigurati sljedeće:

- za kruti životinjski stajski gnoj, sabirna površina od najmanje 4 m²/UG za visinu naslaganog gnojiva od 2 m, odnosno 8 m³/UG sabirnog prostora ako je visina manja od 2 m; te za gnojnicu – sabiralište od 2 m³/UG,
- za skladištenje gnojnice – lagune kapaciteta od najmanje 10 m³/UG.

Iznimno, jame za gnojnicu nisu potrebne ako se kroz sustav i tehnologiju uzgoja stoke gnojnica ne proizvodi.

Način na koji se izračunava broj uvjetnih grla, omjer kapaciteta spremnika po uvjetnom grlu i omjer potrebne poljoprivredne površine u hektarima po uvjetnom grlu (ha/UG) opisan je u niže navedenim tablicama (Tablice 1, 2 i 3).

Tablica 1. Tablica za izračun broja uvjetnih grla na poljoprivrednom gospodarstvu

1	2	3	4	5
Rb.	Vrsta domaće životinje	Koeficijent za izračun UG po domaćoj životinji	Broj životinja na gospodarstvu	Broj UG (3x4)
1.	Krave - odrasla goveda starija od 24 mjeseca	1,0		
2.	Junice - goveda starosti od 12 do 24 mjeseca	0,6		
3.	Goveda starosti od 6 do 12 mjeseci	0,3		
4.	Bikovi	1,4		
5.	Telad	0,15		
6.	Radni konji	1,2		
7.	Ždrebad	0,5		
8.	Ovce i koze	0,10		
9.	Janjad, jarad	0,05		
10.	Krmače	0,3		
11.	Nerasti	0,4		
12.	Svinje u tovu od 25 do 110 kg	0,15		
13.	Odojci	0,02		
14.	Kokoši nesilice	0,004		
15.	Tovni pilići	0,0025		
16.	Purani	0,02		
17.	Kunići i pernata divljač	0,002		
18.	Ukupan broj UG na gospodarstvu (=zbroy od 1 do 17)			

Tablica 2. Izračun kapaciteta spremnika za gnojivo

Rb.	Naziv	Kapacitet
1	2	3
1.	Kapacitet spremnika za stajski gnoj na gospodarstvu:	
a)	- kapacitet spremnika za kruti stajski gnoj (m ³) (širina x dužina x visina)	
b)	- kapacitet spremnika za gnojnicu (m ³) (širina x dužina x visina)	
c)	- kapacitet spremnika za gnojovku (m ³) (širina x dužina x visina)	

2.	Ukupni kapacitet spremnika za gnoj na gospodarstvu (m ³) (=a+b+c)	
3.	Ukupni broj UG-a na gospodarstvu iz Tablice 1. red 18.	
4.	Omjer ukupnog kapaciteta spremnika za gnoj na gospodarstva m ³ /broj UG (=2/3)	
Zadovoljen je kriterij od minimalno raspoloživog prostora spremnika po UG-u: - 8 m ³ / UG (proizvodi se samo kruti stajski gnoj) - 10 m ³ / UG (proizvodi se kruti stajski gnoj + gnojnica ili samo gnojovka)		DA NE

Tijekom jedne kalendarske godine, poljoprivredno gospodarstvo može rasipati stajski gnoj na poljoprivrednim površinama do utvrđene granične vrijednosti nitrata kako slijedi:

- 210 kg/ha nitrata (N), dopuštena primjena unutar početnog četverogodišnjeg razdoblja; spomenuti omjer odgovara održavanju 2.4 UG/ha poljoprivrednog zemljišta do sredine 2012. godine;

- 170 kg/ha nitrata (N), dopuštena primjena nakon početnog četverogodišnjeg razdoblja; spomenuti omjer odgovara održavanju 2.0 UG/ha poljoprivrednog zemljišta do sredine 2012. godine.

Tablica 3. Izračun omjera UG i raspoložive površine poljoprivrednog zemljišta na gospodarstvu

Rb	Naziv	Površina (ha)
1.	2.	3.
1.	Površina zemljišta gospodarstva raspoloživog za obradu (ha):	
a)	- vlasništvo korisnika	
b)	- zakup	
c)	- koncesija	
d)	- pod ugovorom o uslužnom rasipanju gnojiva	
e)	- ostalo	
2.	Ukupna površina raspoloživog zemljišta (ha)	
3.	Broj UG izračunat u Tablici 1. red 18	
4.	Izračun omjera UG/ha (=3/2)	
5.	Zadovoljen kriterij od maksimalno 2,4 UG po ha (zaokružiti)	DA NE

Ako se gnojidba stajskim gnojivom na poljoprivrednim površinama ne može provesti unutar spomenutog graničnog omjera UG/ha zbog nedostatka poljoprivrednih površina, poljoprivredno gospodarstvo može osigurati rasipanje viška stajskog gnojiva na sljedeće načine:

- koristeći poljoprivredne površine drugog vlasnika, na temelju ugovora,
- preradom stajskog gnojiva u bio-plin, kompost ili supstrat,
- odlaganjem stajskog gnojiva na druge načine (prodajom drugim poljoprivrednim posjedima ili ovlaštenim prerađivačima stajskog gnojiva).

Navedeni načini upotrebe i upravljanja stajskim gnojivom moraju biti propisno dokumentirani važećim ugovorima ili drugom dokumentacijom (dokumenti moraju biti dostupni kontroli na terenu koju provode ovlaštena tijela).

7.8 Sudjelovanje u informativnim upitnicima

Zajedno s prijavom na natječaj potencijalni korisnik treba dostaviti i popunjeni Upitnik koji se preuzima s internetske stranice (www.mps.hr ili www.apprrr.hr). Ovaj Upitnik služi isključivo kao pomoćno sredstvo kod praćenja provedbe programa i ni na koji način ne utječe na rezultate za dodjelu sredstava iz IPARD programa. Podnositelj prijave će popunjeni Upitnik poslati zajedno s prijavom na natječaj, ali u odvojenoj kovrti s naznakom „Odjel za izvještavanje“. Za slučaj da djelatnici Agencije i/ili Upravne direkcije zatrebaju određene dodatne podatke, Agencija će korisnicima poslati dodatne upitnike/ankete koje će korisnici ispuniti u svrhu prikupljanja pouzdanih povratnih informacija o provedbi IPARD programa i mogućih poboljšanja.

7.9. Dodatne informacije i dokumentacija

IPARD Agencija ima pravo od podnositelja prijave/korisnika tražiti dodatnu dokumentaciju i informacije (koji nisu navedeni u popisu dokumenata koji se prilažu uz prijavu na natječaj ili uz Zahtjev za isplatu), ukoliko su isti potrebni za provjeru određenih činjenica ili dobivanje dodatnih informacija odnosno objašnjenja u svezi s ulaganjem/projektom.

Za ulaganja u izgradnju i/ili rekonstrukciju, bez obzira na vrstu ugovora koji je sklopljen s izvođačem radova, korisnik je dužan uz Zahtjev za isplatu dostaviti APPRRR-u račune s okončanom situacijom (izvedene radove i korištene materijale). Također, korisnik je dužan predložiti knjigu radova kontroli na terenu u svrhu provjere i usporedbe dostavljenih računa. U tu svrhu, korisnik će prilikom sklapanja ugovora s izvođačem radova obvezati izvođača radova na vođenje građevinskog dnevnika i građevinske knjige bez obzira na vrstu ugovora.

Svaku situaciju koja može dovesti do mogućih sukoba interesa između korisnika i uspješnih ponuđača, u periodu od pet (5) godina od datuma konačne isplate navedenog u Potvrdi o završenom ulaganju, korisnik je dužan prijaviti APPRRR-u u pisanom obliku.

7.10. Prava korisnika

Osim spomenutih obveza, korisnik također ima i sljedeća prava:

1. dobiti sredstava nakon uspješno završene procedure,
2. zatražiti određene promjene u svom projektu nakon potpisivanja IPARD Ugovora,
3. tijekom provođenja kontrole na terenu od ovlaštenih osoba zatražiti identifikacijski dokument na uvid,
4. zatražiti zaštitu svojih prava putem nadležnog suda,
5. u slučaju povrata sredstava, vraćati sredstva u ratama,
6. potpisati s APPRRR-om Izvansudsku nagodbu u kojoj će biti dogovoren proces povrata sredstava,
7. zatražiti od APPRRR-a plaćanje predujma do 20% ukupne vrijednosti odobrenog ulaganja u slučaju događaja koji je utvrđen kao iznimna prirodna katastrofa koja je pogodila područje na kojem se nalazi ulaganje koje je predmet IPARD Ugovora.

8. POVRAT SREDSTAVA

IPARD sredstva su namjenska i bespovratna sredstva. Međutim, ako je korisnik postupao protivno odredbama Pravilnika ili IPARD Ugovora zaključenog s APPRRR-om ili je pravila o korištenju sredstava IPARD programa kršio na bilo koji drugi način, odnosno u slučaju utvrđene nepravilnosti, a postoji financijski učinak, što znači da su sredstva potpore korisniku već isplaćena, APPRRR će od korisnika zatražiti povrat sredstava.

APPRRR će zatražiti povrat sredstava putem Odluke o povratu sredstava u kojoj će biti naveden iznos glavnice te iznos kazne. Iznos kazne iznosi 3% od iznosa glavnice. Ukoliko korisnik ne vrati dug u roku od 15 dana od dana zaprimanja Odluke o povratu sredstava, na iznos duga će se obračunati zakonom propisana zatezna kamata. U slučaju kada se iznos plaćen od strane dužnika ne podudara s ukupnim iznosom duga (glavnica + zatezna kamata), prvo će se zaračunati zatezna kamata, a zatim glavnica. Na preostali iznos glavnice zaračunati će se zatezna kamata računajući od dana djelomičnog povrata do dana povrata duga u cijelosti.

Korisnik od kojeg je zatražen povrat sredstava, ima mogućnost izvjestiti APPRRR i dogovoriti povrat sredstava u ratama. Obavještanje APPRRR-a se treba provesti u pisanom obliku gdje će korisnik navesti svoju odluku o povratu sredstava u ratama i planirani broj rata. Takav izvještaj korisnik mora dostaviti u APPRRR u roku od petnaest (15) dana od datuma zaprimanja Odluke o povratu sredstava. U roku od tri dana od zaprimanja ovakvog izvještaja od strane korisnika, APPRRR će pozvati korisnika da dođe u APPRRR i potpiše Izvansudsku nagodbu. Izvansudska nagodba sklopljena između APPRRR-a i korisnika će omogućiti Korisniku vraćanje duga u najviše četiri rate tijekom razdoblja od jedne godine. Krajnji iznos duga bit će uvećan za 4% ugovorne kamate i u Izvansudskoj nagodbi bit će naveden broj rata vraćanja duga. U Izvansudskoj nagodbi bit će jasno naveden za svaku ratu iznos glavnice, iznos ugovorne kamate, iznos ugovorne kazne i datum dospeljeća uplate. Ukoliko korisnik ne vrati sredstva do datuma dospeljeća navedenog u Izvansudskoj nagodbi, zaračunat će se zatezna kamata (glavnica, ugovorna kazna i ugovorna kamata) od datuma isteka roka plaćanja do datuma potpunog povrata duga.

APPRRR će zatražiti od korisnika povrat sredstava i u slučaju kada je došlo do administrativne greške koja za posljedicu ima isplatu sredstava korisniku u iznosu većem od ugovorenog ili u slučaju kad je iznos pogrešno uplaćen. APPRRR će korisnika obavijestiti Odlukom o povratu sredstava u slučaju administrativne greške o iznosu duga i broju računa na koji je korisnik dužan vratiti sredstva, te o roku u kojem povrat sredstava mora biti izvršen. Rok za povrat sredstava je 15 dana od dana zaprimanja Odluke o povratu sredstava u slučaju utvrđene administrativne greške. Ukoliko korisnik ne vrati glavnica u navedenom roku APPRRR će od korisnika zatražiti plaćanje zatezne kamate. U slučaju kada se iznos plaćen od strane dužnika ne podudara s ukupnim iznosom duga (glavnica + zatezna kamata), prvo će se zaračunati zatezna kamata, a potom glavnica. Na preostali iznos glavnice će se zaračunati zatezna kamata računajući od dana djelomičnog povrata do dana povrata duga u cijelosti.

Ukoliko korisnik samoinicijativno vrati sredstva u roku od petnaest (15) dana od dana primitka sredstava, neće se primijeniti sankcije. Nakon proteka razdoblja od petnaest (15) dana od dana primitka sredstava, zaračunati će se ugovorna kazna na sljedeći način:

(a) ako korisnik vrati sredstva tijekom prve godine od dana primitka sredstava, zaračunat će se i zatražiti od korisnika ugovorna kazna u iznosu od 1 % od iznosa primljenih sredstava;

(b) ako korisnik vrati sredstva tijekom druge godine od dana primitka sredstava, zaračunat će se i zatražiti od korisnika ugovorna kazna u iznosu od 1,5 % od iznosa primljenih sredstava;

(c) ako korisnik vrati sredstva tijekom treće godine od dana primitka sredstava, zaračunat će se i zatražiti od korisnika ugovorna kazna u iznosu od 2 % od iznosa primljenih sredstava;

(d) ako korisnik vrati sredstva tijekom četvrte godine od dana primitka sredstava, zaračunat će se i zatražiti od korisnika ugovorna kazna u iznosu od 2,5 % od iznosa primljenih sredstava;

(e) ako korisnik vrati sredstva tijekom pete godine od dana primitka sredstava, zaračunat će se i zatražiti od korisnika ugovorna kazna u iznosu od 3 % od iznosa primljenih sredstava;

Ako korisnik ne postupi u skladu s Odlukom o povratu sredstava ili Odlukom o povratu sredstava u slučaju utvrđene administrativne greške, odnosno ukoliko korisnik ne vrati sredstva sukladno Izvansudskoj nagodbi (u slučaju kada dužnik ne vrati 2 rate u propisanom roku), APPRRR će zaštitu svojih prava zatražiti sudskim putem preko Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, zakonskog zastupnika APPRRR-a .

8.1 Crna lista

Korisnik kojemu je izdana Odluka o povratu sredstava ili Obavijest o raskidu IPARD Ugovora zbog utvrđenih nepravilnosti ili sumnje na prijevaru, nalazit će se na „Crnoj listi“ APPRRR-e. Korisnik kojemu je izdana Odluka o povratu sredstava nalazit će se na „Crnoj listi“ od dana donošenja Odluke o povratu sredstava pa sve do isteka roka od jedne (1) godine od dana povrata duga u cijelosti. U slučaju izdavanja Obavijesti o raskidu ugovora zbog utvrđene nepravilnosti ili sumnje na prijevaru, korisnik će biti evidentiran na Crnoj listi do isteka roka od godine dana od dana izdavanja Obavijesti o raskidu ugovora.

„Crna lista“ nalazit će se na oglasnoj ploči APPRRR-e i na službenoj internetskoj stranici APPRRR-a (www.apprrr.hr) i MPRRR-a (www.mpsr.hr).

Korisnici evidentirani na Crnoj listi neće moći koristiti sredstva potpore i njihova prijava za nacionalnu ili EU potporu neće biti pozitivno riješena.

9. ZAKLJUČAK

Imajući na umu važnost pravovremenog informiranja svih zainteresiranih osoba sa sadržajem, postupcima i obvezama vezano uz primjenu IPARD programa, nadamo se da smo ovim Vodičem za korisnike omogućili bolje razumijevanje cjelokupnog procesa i pravnih obveza koje se odnose na IPARD potporu, počevši od informacija vezanih uz postupke i obveze tijekom samog procesa – od trenutka objave natječaja, preko samog podnošenja prijave, ugovaranja i isplate pa sve do kontrole na terenu.

Ovaj Vodič za korisnike predstavlja isključivo promotivno-informativni materijal. Pravna osnova za provedbu IPARD programa predstavljena je Pravilnikom o provedbi ove IPARD mjere.

Sve eventualne izmjene ili dodaci bit će pravovremeno objavljeni na internetskim stranicama MPRRR-a i APPRRR-a.

10. KONTAKTI I KORESPONDENCIJA

Više informacija o IPARD programu dostupno je na internetskim stranicama MPRRR-a (www.mps.hr) i APPRRR-e (www.apprrr.hr) gdje je objavljen i cijeli dokument „Hrvatski IPARD program – Plan za poljoprivredu i ruralni razvoj 2007.-2013.“.

Za sva pitanja ili dodatne informacije vezano uz IPARD program, slobodno se obratite na sljedeće kontakte bilo telefonskim bilo pismenim putem:

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – IPARD Agencija

Ulica grada Vukovara 269d, 10 000 Zagreb

Tel: (01) 6002-700 (centrala)/ Fax: (01) 6002-851

Tel. (01) 6002-742 i (01) 6002-744 (Odjel za odnose s javnošću)

e-mail: info@apprrr.hr

ili

Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Uprava za ruralni razvoj, Upravna direkcija SAPARD/IPARD programa

Ulica grada Vukovara 78, 10 000 Zagreb

Tel: (01) 6106-947 i (01) 6109-633

Fax: (01) 6106-909

Ili e-mail: ipard@mps.hr

Na internetskoj stranici Ministarstva poljoprivrede (www.mps.hr) i Agencije za plaćanja (www.apprrr.hr) APPRRR će objavljivati natječaje za dodjelu sredstava, Pravilnike o provedbi IPARD programa za akreditirane mjere, Vodiče za korisnike te predloške i obrasce koje će podnosiitelji prijave/korisnici koristiti.

Osnovne informacije o IPARD programu mogu se dobiti i na sljedećim mjestima:

Hrvatska poljoprivredna komora – područni odjeli: www.komora.hr

Hrvatska poljoprivredna agencija –područni uredi: www.hpa.hr,

ili

u najbližem regionalnom uredu APPRRR-a u vašoj županiji.